

**รายงานการศึกษาดูงาน
ด้านนิติบัญญัติเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา
ของคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
ระหว่างวันที่ 18 - 22 กันยายน 2552
ณ สาธารณรัฐอินเดีย**

คำนำ

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบและการปรับปรุงการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎร คำร้องเรียน ข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ตลอดจนตรวจสอบรายงานการประชุม พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการประชุมลับ และติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ได้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐอินเดียซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีมาเป็นเวลายาวนาน จึงได้กำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐอินเดีย ระหว่างวันศุกร์ที่ 18 กันยายน ถึง วันอังคารที่ 22 กันยายน 2552 เพื่อศึกษาหาข้อมูลด้านนิติบัญญัติเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา สวัสดิการสมาชิกรัฐสภา รวมทั้งภารกิจที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภา และเพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมมิตรภาพระหว่างรัฐสภาไทยกับสาธารณรัฐอินเดีย พร้อมนำ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับรัฐสภาไทย และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาดูงานในครั้งนี้คณะกรรมการได้เข้าเยี่ยมชมรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐอินเดียและได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนที่เกี่ยวข้องและกำกับดูแลภารกิจของสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งเข้าเยี่ยมชมการระดมอัครราชทูตไทยประจำกรุงนิวเดลี และรับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับ การดำเนินการนิวัติบัญญัติของรัฐสภา สาธารณรัฐอินเดีย คณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐอินเดีย ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามภารกิจของรัฐสภา และผู้เกี่ยวข้องต่อไป

(นายศักดิ์ กงเพชร)

ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

**รายชื่อคณะเดินทางศึกษาดูงาน
ของคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
ณ สาธารณรัฐอินเดีย ระหว่างวันที่ 18 – 22 กันยายน 2552**

1. นายศักดิ์ดา คงเพชร	ประธานคณะกรรมการ
2. นายไพจิต ศรีวรขาน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายวัลลภ สุปรียศิลป์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
5. นายปรีชา มุสิกกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
6. ว่าที่ร้อยตรี พงษ์พันธ์ สุนทรชัย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
7. นายเทวฤทธิ์ นิกרתศ	โฆษกคณะกรรมการ
8. นายยุคล ชนะวัฒน์ปัญญา	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายศราวุธ คงเพชร	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
10. นายฉัตรพัฒน์ คุณสุข	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
11. นางภริมาญ์ เจริญรุ่ง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการกิจการ
สภาผู้แทนราษฎร (เลขานุการคณะเดินทาง)
12. นางสาวกรอุมา ประเสริฐ	วิทยากร ๑ (ผู้ช่วยเลขานุการคณะเดินทาง)
13. นายประจักษ์ ทรัพย์มณี	ผู้ติดตาม นายศักดิ์ดา คงเพชร
14. นางวิไลลักษณ์ ทรัพย์มณี	ผู้ติดตาม นายศักดิ์ดา คงเพชร
15. นายสุริยศักดิ์ ศรีวรขาน	ผู้ติดตาม นายไพจิต ศรีวรขาน
16. นางสาวชมพูนุพันธ์ทิพย์ สุนทรชัย	ผู้ติดตาม ว่าที่ร้อยตรี พงษ์พันธ์ สุนทรชัย
17. นางสาวพรใจ สุวิทยะศิริ	ผู้ติดตาม นายเทวฤทธิ์ นิกרתศ
18. นายไวยวุฒิ รัชนิพนธ์	ผู้ติดตาม นายยุคล ชนะวัฒน์ปัญญา

สรุปรายงานการศึกษาดูงาน
ด้านนิติบัญญัติเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภาและกระชับสัมพันธ์ไมตรี
ของคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
ณ สาธารณรัฐอินเดียน ระหว่างวันศุกร์ที่ 18 – วันอังคารที่ 22 กันยายน 2552

.....

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาหาข้อมูลด้านนิติบัญญัติเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา ได้แก่ กระบวนการตราพระราชบัญญัติระบบงานกรรมการ และสวัสดิการสมาชิกรัฐสภา รวมทั้งภารกิจที่เกี่ยวข้องกับวงงานรัฐสภา โดยผลที่ได้รับจากการศึกษานั้น คณะกรรมการจะนำไปวิเคราะห์ เสนอแนะ ในการปรับปรุงโครงสร้างระบบงาน และประยุกต์ใช้กับรัฐสภาไทย
2. เพื่อศึกษาข้อมูล และรูปแบบของรัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียน มาเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการจัดหาสถานที่ก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่
3. เพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมมิตรภาพระหว่างรัฐสภาไทยกับสาธารณรัฐอินเดียน
4. ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การค้า และสังคม เป็นต้น

ผลจากการศึกษาดูงาน

1. คณะกรรมการสามารถนำข้อมูลมาเป็นข้อคิดและแนวทางในการประยุกต์ใช้สำหรับการทำงานของคณะกรรมการในปัจจุบันและในอนาคต รวมทั้งนำมาวางแผนการปรับปรุงในระยะยาวเพื่อรองรับการก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่
2. คณะกรรมการนำข้อมูลที่ได้รับจากการเยี่ยมชมอาคารรัฐสภาอินเดียนมาเป็นแนวทางในการจัดตั้งหอสมุดรัฐสภาแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถาน รวมทั้งพัฒนาฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความเชื่อมโยงกับรัฐสภาทั่วโลก
3. มีการติดต่อและสานความสัมพันธ์ด้านนิติบัญญัติระหว่างรัฐสภาไทยกับรัฐสภาสาธารณรัฐอินเดียน รวมทั้งสานความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรไทยกับสาธารณรัฐอินเดียน ในบทบาทของสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรให้ดียิ่งขึ้น

คณะกรรมการเข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน

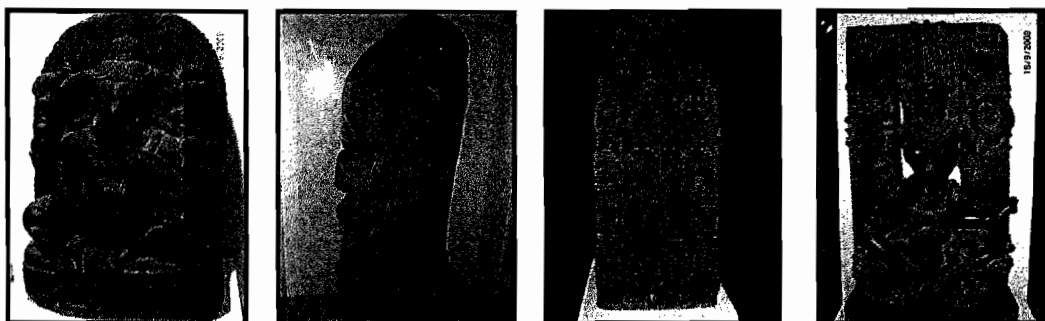
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินเดีย วันที่ 18 กันยายน 2552

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินเดีย และเข้าเยี่ยมชมการแกะสลักพระพุทธรูปไทยประจำกรุงนิวเดลี และรับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป กระบวนการนิติบัญญัติของสาธารณรัฐอินเดีย เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๒ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ตามเวลาท้องถิ่นของสาธารณรัฐอินเดีย นายศักดิ์ดา กงเพชร ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร พร้อมด้วยคณะกรรมการ ผู้ติดตามและเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมการ ได้เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินเดีย (National Museum) เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชนชาติอินเดีย จากโบราณวัตถุและศิลปกรรมของอินเดีย ซึ่งมีมากกว่า ๑๕๐,๐๐๐ ชิ้น ที่ตกทอดมาตั้งแต่อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ (Indus valley relics) แสดงความเป็นมาของอินเดียที่มีอายุกว่า ๕,๐๐๐ ปี รวมทั้งศิลปกรรมอันล้ำค่าของเอเชียกลางจากเส้นทางสายไหม ซึ่งนับว่าหาได้ยากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก

คณะกรรมการเข้ามัสการพระบรมสารีริกธาตุ
ที่บรรจุอยู่ในนุสบกทองคำหนัก 102 กรัม บนยอด
ประดับด้วยอัญมณี

สิ่งสำคัญที่พุทธศาสนิกชนจากทั่วโลกจะต้องเข้าไปสักการะเมื่อมาเยือนพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้
คือ พระบรม-สารีริกธาตุ ของพระพุทธเจ้า ซึ่งประดิษฐานอยู่บนนุสบกไม้สักแกะสลักปิดทอง*ที่รัฐบาลไทย
ได้จัดสร้างถวายเป็นพุทธบูชา โดยได้มอบให้เป็นของขวัญแก่รัฐบาลอินเดียเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2540

ปัจจุบันนุสบกดังกล่าวประดิษฐานอยู่กลางห้องโถงทางปีกซ้ายของพิพิธภัณฑสถาน พระบรมสารีริกธาตุ
มีลักษณะเป็นพระบรมอัฐิขนาดค่อนข้างใหญ่ประมาณ 1.5 – 2 นิ้ว ซึ่งแตกต่างจากพระบรมสารีริกธาตุ
ที่ประดิษฐานอยู่ที่ปูชนียสถานสำคัญๆ ของไทยที่มักจะมีลักษณะเหมือนเมล็ดข้าวหักเล็กๆ หรือเมล็ดงา
สีขาว

โบราณวัตถุซึ่งจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
เข้าเยี่ยมชมการระดมเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงนิวเดลี

เวลา 18.00 นาฬิกา ตามเวลาท้องถิ่นแห่งสาธารณรัฐอินเดีย นายกฤต ไกรจิตติ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงนิวเดลี สาธารณรัฐอินเดีย พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ประจำสถานทูต ได้ให้การต้อนรับ คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร และเลี้ยงอาหารค่ำรับรอง ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงนิวเดลี

ในการนี้ คณะกรรมการได้รับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป และกระบวนการนิติบัญญัติของสาธารณรัฐอินเดีย พร้อมมอบของที่ระลึกแก่เอกอัครราชทูต อัครราชทูต ที่ปรึกษา และคณะ สถานทูตไทยประจำกรุงนิวเดลี

ข้อมูลทั่วไปของสาธารณรัฐอินเดีย

ชื่อทางการ

สาธารณรัฐอินเดีย (Republic of India)

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้ ทิศเหนือติดกับจีน เนปาล และภูฏาน ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับปากีสถานทิศตะวันออกติดบังกลาเทศ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดพม่า ทิศตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงใต้ติดมหาสมุทรอินเดีย

พื้นที่

3,287,590 ตารางกิโลเมตร ใหญ่เป็นอันดับ 7 ของโลก

เมืองหลวง

กรุงนิวเดลี (New Delhi)

เมืองสำคัญ

- มุมไบ เป็นศูนย์กลางทางการค้า การเงิน และการคมนาคม เป็นเมืองท่าสำคัญ และเป็นแหล่งผลิตภาพยนตร์ฮินดีที่ใหญ่ที่สุด
- บังгалอร์ เป็นเมืองศูนย์กลางของอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ การบิน และอวกาศ
- เชนไน เป็นศูนย์กลางธุรกิจในภาคใต้ของอินเดีย อุตสาหกรรมหลัก คือ อุตสาหกรรมรถยนต์
- กัลกัตตา เป็นเมืองหลวงเก่าของอินเดีย และเป็นเมืองใหญ่อันดับ 2

ภูมิอากาศ

มีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างมากเนื่องจากมีพื้นที่กว้างใหญ่ ตอนเหนืออยู่ในเขตหนาว ขณะที่ตอนใต้อยู่ในเขตร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยในที่ราบช่วงฤดูร้อน ประมาณ 35 องศาเซลเซียส และฤดูหนาวประมาณ 10 องศาเซลเซียส

ประชากร

1,166,079,217 คน (นับเป็นอันดับ 2 ของโลก)

เชื้อชาติ

อินโด-อารยัน ร้อยละ 72 คราวิเดียน ร้อยละ 25 มองโกลอยด์และอื่นๆ ร้อยละ 3

ภาษา

อินเดียมีประชากรกว่า 1,000 ล้านคน ประชากรเหล่านี้มีความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม มีภาษาหลักใช้พูดถึง 16 ภาษา เช่น ภาษาฮินดี ภาษาอังกฤษ ภาษาเบงกาลี ภาษาอูรดู ฯลฯ และมีภาษาถิ่นมากกว่า 100 ภาษา ภาษาฮินดี ถือเป็นภาษาประจำชาติ เพราะคนอินเดียกว่าร้อยละ 30 ใช้ภาษานี้คนอินเดียที่อาศัยอยู่รัฐทางตอนเหนือและรัฐทางตอนใต้ นอกจากจะใช้ภาษาที่แตกต่างกันแล้ว การแต่งกายการรับประทานอาหารก็แตกต่างกันออกไปด้วย

ศาสนา

การดำเนินชีวิตของชาวอินเดียจะยึดถือศาสนาเป็นสิ่งสำคัญ กว่าร้อยละ 83 ของ ประชากรนับถือศาสนาฮินดู ร้อยละ 11 นับถือศาสนาอิสลาม ที่เหลือร้อยละ 2.5 นับถือศาสนาคริสต์ นอกนั้นนับถือศาสนาพุทธส่วนมากอยู่ในลาดัค หิมาจัล สิกขิม อัสสัม เบงกอลตะวันตก และ โอริสสา ส่วนศาสนาซิกข์ ศาสนาเชน ส่วนมากอยู่ในรัฐคุชราต (Gujarat) และอื่น ๆ รวมทั้งพวกนักบวชที่นับถือนิกายต่าง ๆ อีกมากมาย

วันสำคัญ

วันชาติ (Republic Day) วันที่ 26 มกราคมของทุกปี

วันประกาศเอกราช (Independence Day) วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2490

การศึกษา

อัตราการรู้หนังสือโดยเฉลี่ยร้อยละ 59.5 (ชาย ร้อยละ 70.2 หญิง ร้อยละ 48.3)

หน่วยเงินตรา

รูปี (Indian Rupee)

เวลา

ช้ากว่าประเทศไทย 1 ชั่วโมง 30 นาที ตามเวลามาตรฐาน (GMT+5.5)

รูปแบบการปกครอง

อินเดียเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศและกระจายอำนาจการปกครองในลักษณะสหพันธรัฐ (Federal System) แบ่งออกเป็นรัฐต่าง ๆ 28 รัฐโดยล่าสุดเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) โลกสภา (สภาผู้แทนราษฎรหรือสภาล่าง) ได้เห็นชอบร่างรัฐบัญญัติในการจัดตั้งรัฐใหม่ 3 รัฐ คือ รัฐฉัตตีสการ์ห์ (Chattisgarh) รัฐอุตตรานจัล (Uttaranchal) และรัฐฌาร์ขัณฑ์ (Jharkhand) ซึ่งแยกออกจากรัฐมัธยประเทศ อุตตรประเทศ และรัฐพิหาร ตามลำดับ และดินแดนในอาณัติ (Union Territories) อีก 7 เขตรัฐธรรมนูญอินเดียแบ่งแยกอำนาจระหว่างรัฐบาลกลาง (Government of India) และรัฐบาลมลรัฐ (State Government) อย่างชัดเจน โดยรัฐบาลกลางดำเนินการเรื่องการป้องกันประเทศ ด้านนโยบายต่างประเทศการรถไฟ การบิน และการคมนาคมอื่น ๆ ด้านการเงิน ด้านกฎหมายอาญา ฯลฯ ส่วนรัฐบาลมลรัฐมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษา กฎหมาย การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของมลรัฐ

การแบ่งเขตการปกครอง

อินเดียแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 28 รัฐ (States) และ 7 ดินแดนในอาณัติ (Union Territories) ดังนี้

รัฐ

1. อานธรประเทศ (Andhra Pradesh)
2. อรุณาจัลประเทศ (Arunachal Pradesh)
3. อัสสัม (Assam)
4. พืหาร (Bihar)
5. ฉัตตีสคราห์ (Chattisgarh)
6. กัว (Goa)
7. กุชราต (Gujarat)
8. हरยาणा (Haryana)
9. หิมาจัลประเทศ (Himachal Pradesh)
10. จัมมูและแคชเมียร์ (Jammu and Kashmir)
11. ฉาร์ขัณฑ์ (Jharkhand)
12. กรณาฏกะ (Karnataka)
13. เกรละ (Kerala)
14. มัธยประเทศ (Madhya Pradesh)
15. มหาราษฏระ (Maharashtra)
16. มณีปุร (Manipur)
17. เมฆาลัย (Meghalaya)
18. มิโซรัม (Mizoram)
19. นากาแลนด์ (Nagaland)
20. โอริสสา (Orissa)
21. ปัญจาบ (Punjab)
22. ราชสถาน (Rajasthan)
23. สิกขิม (Sikkim)
24. ทมิลนาฑู (Tamil Nadu)
25. ทริปุระ (Tripura)
26. อุตตรานจัล (Uttaranchal)
27. อุตตรประเทศ (Uttar Pradesh)
28. เบงกอลตะวันตก (West Bengal)

ดินแดนในอาณัติ

1. หมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์ (Andaman and Nicobar Island)
2. จัณฉีการ์ห์ (Chandigarh)
3. ดาดราและนครหเวลี (Dadra and Nagar Haveli)
4. ดามันและดีอู (Daman and Diu)
5. ลักษทวี่ป (Lakshadweep)
6. พอนดิเชอร์รี่ (Pondicherry)
7. เดลี (Delhi)

ประวัติศาสตร์โดยสังเขป

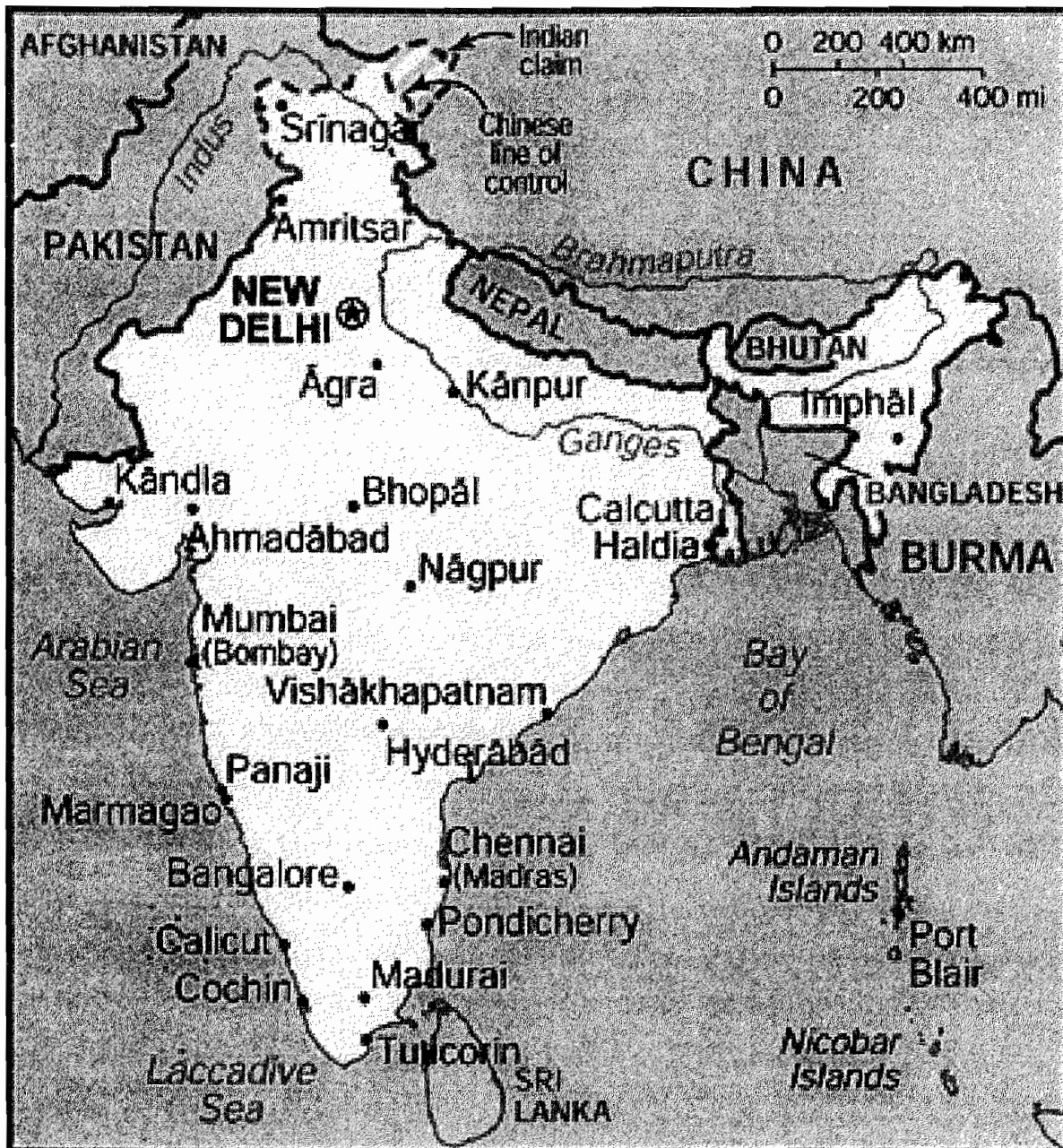
อินเดียมีประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 1,500 ปีก่อนคริสตกาล ชาวดราวิเดียน (Dravidian) และชาวอารยัน (Aryan) ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในอินเดีย โดยได้สร้างอารยธรรมอันเป็นพื้นฐานของอารยธรรมฮินดูที่มีความคงทนต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น ศาสนาฮินดู ภาษาสันสกฤต และระบบชั้นวรรณะ อารยธรรมอารยันหรือฮินดูรุ่งเรืองมาจนถึงราวคริสต์ศตวรรษที่ 12 แต่มีระยะหนึ่งที่อารยธรรมพุทธรุ่งเรืองในอินเดียคือตั้งแต่พุทธกาลถึงราว 3 ศตวรรษก่อนคริสต์ศักราชในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชต่อมาอารยธรรมอิสลามได้เริ่มขยายอิทธิพลเข้ามาในอินเดียตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 8 โดยพ่อค้ามุสลิมจากตะวันออกกลางและจักรวรรดิอาหรับได้ส่งกองทัพมาโจมตีแคว้นซินด์ (ปัจจุบันอยู่ในปากีสถาน) จักรวรรดิที่มีความยิ่งใหญ่ในสมัยนั้น คือ จักรวรรดิโมกุล (คริสต์ศตวรรษที่ 16 - 18) เป็นสมัยที่มีการแพร่ขยายอิทธิพลวัฒนธรรมโมกุลอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านการปกครอง ภาษา ศิลปะ สถาปัตยกรรม และศาสนาอิสลามอย่างไรก็ดีในสมัยของกษัตริย์ Aurangzeb ซึ่งเป็นผู้เคร่งศาสนาอิสลาม ได้ออกกฎหมายที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวฮินดูและมุสลิม และเป็นเหตุให้ชาวอินเดียต่อต้านอำนาจของจักรวรรดิ เมื่อสิ้นอำนาจของกษัตริย์ Aurangzeb ในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) จักรวรรดิโมกุลก็ค่อยๆ แยกแยกและเสื่อมลง เป็นโอกาสให้อังกฤษเข้ามามีอำนาจแทนที่ และอังกฤษเริ่มเข้าไปมีอิทธิพลในอนุทวีปตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 เพื่อค้าขายพร้อม ๆ กับครอบครองดินแดนและแทรกแซงในการเมืองท้องถิ่น จนกระทั่งอินเดียตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษในปี พ.ศ. 2420 (ค.ศ. 1707) โดยมีสมเด็จพระราชินีวิกตอเรียแห่งอังกฤษทรงดำรงตำแหน่งสมเด็จพระจักรพรรดินีแห่งอินเดีย หลังจากการรณรงค์ต่อสู้กับการปกครองของอังกฤษมาเป็นเวลานาน ภายใต้การนำของมหาตมะคานธี อินเดียจึงได้รับเอกราชและร่วมเป็นสมาชิกอยู่ภายใต้เครือจักรภพเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2490 (ค.ศ. 1947) โดยยังมีพระมหากษัตริย์ของอังกฤษเป็นประมุข และทรงแต่งตั้งข้าหลวงใหญ่เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระองค์ ต่อมาในวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1950) ได้มีการสถาปนาสาธารณรัฐอินเดียโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ และนายเยาวหาราล เนห์รู ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนแรกของอินเดีย

ธงชาติอินเดีย (National Flag of India)

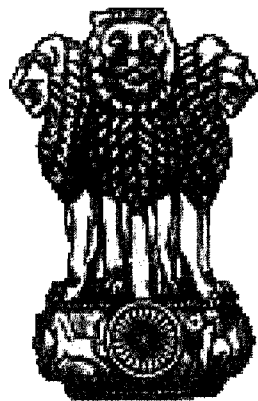

ธงชาติอินเดียได้รับการออกแบบให้เป็นสัญลักษณ์แห่งเสรีภาพ ท่านนายกรัฐมนตรีเนรูห์ผู้ล่วงลับไปแล้วได้เคยกล่าวไว้ว่า “ธงนี้มิใช่เป็นเพียงธงแห่งเสรีภาพของพวกเราเท่านั้น แต่เป็นสัญลักษณ์แห่งเสรีภาพสำหรับคนอื่น ๆ ในโลกด้วย ไม่ว่าธงนี้จะไป ณ ที่ใด ก็จะทำนำศาสนอันหนึ่งไป ศาสนที่ว่าอินเดียต้องการที่จะเป็นมิตรกับทุกประเทศในโลก” ธงชาติอินเดีย เป็นธงไตรรงค์แนวนอน สีสามเส้นอยู่บนสุด สีขาวอยู่ตรงกลาง และสีเขียวเข้มอยู่ล่างสุด ทั้งสามสีนี้มีขนาดเท่ากัน สัดส่วนกว้างยาวของธงคือสองต่อสาม ตรงกลางแถบสีขาวมีรูปล้อสีน้ำเงินหมายถึงจักร (วงล้อหมุน) แบบของจักรนี้เป็นแบบเดียวกับวงล้อที่ปรากฏอยู่ที่แท่นกลมของสิงโตแห่งสารนารถเส้นผ่าศูนย์กลางของจักรนี้ประมาณขนาดความกว้างของแถบสีขาว และจักรนี้มีซี่ล้อ 24 ซี่ สีสามเส้นเป็นสัญลักษณ์แทนความกล้าหาญ ความเสียสละ และจิตที่สละวาง สีขาวแทนความบริสุทธิ์และความจริง สีเขียวแทนความเชื่อมั่นศรัทธาและความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นที่พึงของทุกชีวิต จักรรอบนอกตรงกลางแถบสีขาวคือวงล้อแห่งธรรมหรือธรรมจักรหมายถึงการเคลื่อนไหว อินเดียต้องเคลื่อนไหวและก้าวไปข้างหน้าอย่างสันติ

แผนที่สาธารณรัฐอินเดีย

เครื่องหมายประจำชาติอินเดีย (National Emblem of India)

सत्यमेव जयते

เครื่องหมายประจำชาติของอินเดีย คัดแปลงมาจากเสาสิงโตที่สารนาถ ใกล้เมืองพาราณสี ในรัฐอุตตรประเทศ เสาสิงโตนี้พระเจ้าอโศกมหาราชตั้งขึ้นในศตวรรษที่สามก่อนคริสตกาล เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงตำแหน่งที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนาอันก่อปรด้วยทางแห่งความสงบ และความหลุดพ้นให้แพร่หลายไปทั่วสี่ทิศแห่งจักรวาล ดังนั้น เครื่องหมายประจำชาติจึงเป็นสัญลักษณ์ของการยืนยันอย่างแน่นแฟ้นอีกครั้งหนึ่งว่าอินเดียในยุคปัจจุบัน ได้รับรองพันธกิจเรื่องสันติภาพ และความปรารถนาดีต่อโลกที่มีมาแต่ครั้ง โบราณสิงโตทั้ง 4 ตัว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ความกล้าหาญ และความมั่นใจนั้น สถิตอยู่บนแท่นกลมล้อมรอบด้วยสัตว์ขนาดย่อมอีก 4 ตัว สัตว์เหล่านี้พิทักษ์ทิศทั้งสี่ คือ สิงโตพิทักษ์ทิศเหนือ ช้างพิทักษ์ทิศตะวันออกม้าพิทักษ์ทิศใต้ และวัวตัวผู้พิทักษ์ทิศตะวันตก แท่นกลมนี้ตั้งอยู่บนดอกบัวบานดอกหนึ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของต้นกำเนิดชีวิต และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ ส่วนคำขวัญ “สัตยาเมวะ ชยเต” (Satyameva Jayate) ที่จารึกไว้ใต้เครื่องหมายนี้ด้วยตัวอักษรเทวนาครี มีความหมายว่า “ความจริงคือชัยชนะ” ปัจจุบันเครื่องหมายประจำชาตินี้เก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสารนาถ เมืองพาราณสี รัฐอุตตรประเทศ

คณะกรรมการเยี่ยมชมอาคารรัฐสภาอินเดียและประชุม
ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนที่เกี่ยวข้อง
และกำกับดูแลภารกิจของสมาชิกโลกสภา

วันอังคารที่ 22 กันยายน 2552 เวลา 11.00 นาฬิกา ตามเวลาที่ท้องถิ่นของสาธารณรัฐอินเดีย นายไพ
จิต ศรีวรขาน รองประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร คนที่ 1 พร้อมด้วยคณะกรรมการ
ผู้ติดตาม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมการ เดินทางมาถึงอาคารรัฐสภาอินเดีย ซึ่งมี
นายพลเดช วรรณิ์ อัครราชทูตไทยประจำกรุงนิวเดลี และนายปรินทร อภิภูณานันท์ เลขานุการเอก มารอ
เข้าร่วมประชุมด้วย โดย C.N. SATHY ANATHAN - Additional Director, DR. SEEMA KAUL SINGH -
Deputy Director และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเลขาธิการโลกสภาให้การต้อนรับ

อาคารรัฐสภาอินเดีย (Parliament House)

เวลา 11.15 นาฬิกา C.N. SATHY ANATHAN - Additional Director และ DR. SEEMA KAUL
SINGH - Deputy Director ได้เริ่มบรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะกรรมการ เกี่ยวกับ
การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

รัฐสภาสาธารณรัฐอินเดีย

รัฐสภาอินเดีย เป็นรัฐสภาแบบระบบสภาคู่ (Bicameral System) ประกอบด้วยโลกสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร (Lok Sabha or House of the People) และราชยสภาหรือวุฒิสภา (Rajya Sabha or Council of States) ดังนี้

โลกสภา (Lok Sabha)

องค์ประกอบ

รัฐธรรมนูญบัญญัติให้โลกสภามีสมาชิกได้ไม่เกิน 552 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 545 คน ประกอบด้วย

- (1) สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในแต่ละรัฐ (States) จำนวน 530 คน
- (2) สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากสหภาพอาณาเขตของรัฐบาลกลาง 7 เขต (Union Territories) จำนวน 13 คน
- (3) สมาชิกจากกลุ่มอินโด-อารยัน (Anglo-Indians) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี จำนวน 2 คน

คุณสมบัติของสมาชิกโลกสภา

- (1) เป็นพลเมืองอินเดีย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
- (3) คุณสมบัติอื่นๆ ตามที่รัฐสภากำหนด

วาระการดำรงตำแหน่ง

สมาชิกโลกสภา มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี เว้นแต่จะมีการยุบสภาหรือมีการขยายเวลาอยู่ในตำแหน่งออกไปได้คราวละ 1 ปี ในกรณีที่มีการประกาศภาวะฉุกเฉิน แต่ไม่สามารถต่ออายุไปได้กว่า 6 เดือน หลังจากยกเลิกการประกาศภาวะฉุกเฉินแล้ว

ประธานโลกสภา (Speaker of the Lok Sabha)

ประธานโลกสภา (Speaker of the Lok Sabha) มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกโลกสภา อำนาจหน้าที่ของประธานโลกสภา คือการเป็นประธานในการดำเนินการประชุมของโลกสภา การดำเนินงานของสภาตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสภา ควบคุมตรวจตรา และการบริหารงานทั่วไปของสภา นอกจากนี้สมาชิกโลกสภาจะทำการเลือกตั้งรองประธานโลกสภา (Deputy Speaker) เพื่อช่วยงานของประธานโลกสภา ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานสภา และปฏิบัติหน้าที่ที่ประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ

ระบบงานกรรมการของโลกลสภา

คณะกรรมการของโลกลสภาจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คณะกรรมการด้านการเงิน (Financial Committees) ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการประมาณรายจ่าย (Estimate Committee) มีหน้าที่ให้ประมาณรายจ่าย เศรษฐกิจของประเทศ การวางแผนนโยบายเศรษฐกิจ ตลอดจนวิเคราะห์สถานะของค่าเงินในตลาดเพื่อให้ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

2) คณะกรรมการตรวจสอบบัญชีสาธารณะ (Public Accounts Committee) มีหน้าที่ รับผิดชอบด้านการตรวจสอบบัญชีสาธารณะ และวิเคราะห์คำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายที่เสนอเข้าสู่สภา ตลอดจนรายงานการใช้งบประมาณของผู้ตรวจบัญชี ก่อนที่จะมีการพิจารณาในสภา

3) คณะกรรมการกิจการสาธารณะ (Committee on Public Undertakings) มีหน้าที่รับผิดชอบ ด้านการตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. คณะกรรมการประจำรัฐสภาจำแนกตามภารกิจของกระทรวง ทบวง กรม (Department - related Parliamentary Standing Committees)

เนื่องด้วยรัฐสภาอินเดียต้องการที่จะปรับโครงสร้างของระบบกรรมการให้เข้มแข็งขึ้น ดังนั้น ทั้งสองสภาจึงได้ให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2536 (ค.ศ.1993) ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสามัญประจำรัฐสภาจำแนกตามภารกิจของกระทรวง ทบวง กรม กรรมการ แต่ละคณะประกอบด้วยสมาชิกจากทั้งสองสภา จำนวน 31 คน ได้แก่ สมาชิกโลกลสภาจำนวน 21 คน และสมาชิกราชสภา จำนวน 10 คน ซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยประธานโลกลสภาและประธานราชสภา และมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 1 ปี คณะกรรมการสามัญประจำรัฐสภาจำแนกตามภารกิจ ของกระทรวง ทบวง กรม จำนวน 24 คณะ ดังนี้

- 1) คณะกรรมการการค้าพาณิชย์ (Committee on Commerce)
- 2) คณะกรรมการกิจการภายใน (Committee on Home Affairs)
- 3) คณะกรรมการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Committee on Human Resource Development)
- 4) คณะกรรมการอุตสาหกรรม (Committee on Industry)
- 5) คณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและป่าไม้ (Committee on Science and Technology, Environment and Forests)
- 6) คณะกรรมการคมนาคม การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม (Committee on Transport, Tourism and Culture)
- 7) คณะกรรมการสาธารณสุขและสวัสดิการครอบครัว (Committee on Health and Family Welfare)
- 8) คณะกรรมการว่าด้วยบุคคล การร้องทุกข์ กฎหมายและการยุติธรรม (Committee on Personnel, Public Grievances, Law and Justice)

10. คณะกรรมาธิการกิจการทั่วไป (General Purpose Committee)
 11. คณะกรรมาธิการที่อยู่อาศัยของสมาชิก (House Committee)
 12. คณะกรรมาธิการร่วมตรวจสอบวินัยสมาชิก (Joint Committee on Offices of Profit)
 13. คณะกรรมาธิการร่วมด้านเงินเดือนและค่าตอบแทนของสมาชิกรัฐสภา (Joint Committee on Salaries and Allowances of Members of Parliament)
 14. คณะกรรมาธิการห้องสมุด (Library Committee)
 15. คณะกรรมาธิการกฏข้อบังคับ (Rules Committee)
 16. คณะกรรมาธิการสวัสดิการวรรณะและชนเผ่า (Committee on the Welfare of Scheduled Castes and Scheduled Tribes)
4. คณะกรรมาธิการวิสามัญ (Ad Hoc Committee) ประกอบด้วย
- 1) คณะกรรมาธิการพิจารณาสัญญารถไฟ (Railways Convention Committee)
 - 2) คณะกรรมาธิการบริการงานคอมพิวเตอร์ของสมาชิกรัฐสภาและข้าราชการสำนักงานเลขาธิการโลกสภา (Committee on Provision of Computers for MPs and Officers of Lok Sabha Secretariat)
 - 3) คณะกรรมาธิการแผนพัฒนาชนบทของสมาชิกรัฐสภา (Committee on MP Local Area Development Scheme)
 - 4) คณะกรรมาธิการจริยธรรม (Committee on Ethics)
 - 5) คณะกรรมาธิการการจัดการด้านอาหารในอาคารรัฐสภา (Committee on Food Management in Parliament House Complex)
 - 6) คณะกรรมาธิการพิจารณาติดตั้งภาพถ่ายของผู้นำแห่งชาติและสมาชิกรัฐสภา (Committee on Installation of Portraits/Statues of National Leaders and Parliamentarians)
 - 7) คณะกรรมาธิการด้านการรักษาความปลอดภัยในบริเวณอาคารรัฐสภา (Committee Security in Parliament House Complex)
 - 8) คณะกรรมาธิการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและความชอบด้วยกฎหมายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (Committee to Examine the Constitutional and Legal position relating to Office of Profit)
 - 9) คณะกรรมาธิการสืบสวนการกระทำความผิดและประพฤตินิหอบของสมาชิกโลกสภา (Committee to inquire into misconduct of Members of Lok Sabha)

- 9) คณะกรรมาธิการการเกษตร (Committee on Agriculture)
- 10) คณะกรรมาธิการเทคโนโลยีสารสนเทศ (Committee on Information Technology)
- 11) คณะกรรมาธิการกลาโหม (Committee on Defence)
- 12) คณะกรรมาธิการพลังงาน (Committee on Energy)
- 13) คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ (Committee on External Affairs)
- 14) คณะกรรมาธิการการคลัง (Committee on Finance)
- 15) คณะกรรมาธิการด้านอาหารและสิ่งสาธารณูปโภค (Committee on Food, Civil Supplies and Public Distribution)
- 16) คณะกรรมาธิการแรงงานและสวัสดิการสังคม (Committee on Labour and Welfare)
- 17) คณะกรรมาธิการการปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ (Committee on Petroleum and Natural Gas)
- 18) คณะกรรมาธิการการรถไฟ (Committee on Railways)
- 19) คณะกรรมาธิการการพัฒนาเขตเมือง (Committee on Urban Development)
- 20) คณะกรรมาธิการด้านทรัพยากรน้ำ (Committee on Water Resources)
- 21) คณะกรรมาธิการด้านเคมีภัณฑ์และปุ๋ย (Committee on Chemicals and Fertilizers)
- 22) คณะกรรมาธิการการพัฒนาชนบท (Committee on Rural Development)
- 23) คณะกรรมาธิการด้านหินและเหล็กกล้า (Committee on Coal and Steel)
- 24) คณะกรรมาธิการความยุติธรรมและการเสริมสร้าง/เพิ่มศักยภาพสังคม (Committee on Social Justice and Empowerment)

คณะกรรมาธิการสามัญประจำรัฐสภาจำแนกตามภารกิจของกระทรวง ทบวง กรมในลำดับที่ 9 – 24 อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาและกำกับดูแลของประธาน โลกสภา และสำนักงานเลขาธิการ โลกสภา

3. คณะกรรมาธิการสามัญอื่นๆ (Other Standing Committees) ประกอบด้วย

1. คณะกรรมาธิการที่ปรึกษา (Business Advisory Committee)
2. คณะกรรมาธิการพิจารณาเอกสิทธิ์ (Committee of Privileges)
3. คณะกรรมาธิการตรวจสอบการขาดการประชุมของสมาชิก โลกสภา (Committee on Absence of Members from the Sittings of the House)
4. คณะกรรมาธิการด้านการเพิ่มศักยภาพของสตรี (Committee on Empowerment of Women)
5. คณะกรรมาธิการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล (Committee on Government Assurances)
6. คณะกรรมาธิการตรวจสอบเอกสาร (Committee on Papers laid on the Table)
7. คณะกรรมาธิการพิจารณาคำร้อง (Committee on Petitions)
8. คณะกรรมาธิการพิจารณาร่างกฎหมายและมติของสมาชิกเป็นรายบุคคล (Committee on Private Members' Bills and Resolution)
9. คณะกรรมาธิการว่าด้วยการออกกฎหมายลำดับรอง (Committee on Subordinate Legislation)

สมัยประชุมของโลกสภา

สมัยประชุมของโลกสภาเริ่มต้นในการเปิดประชุมสภาครั้งแรกโดยมีประธานาธิบดีเป็นประธาน
ดำเนินการประชุม สมัยประชุมของโลกสภามี 3 สมัยในแต่ละปี นับจาก

สมัยประชุมแรก (First Session) หรือสมัยประชุมงบประมาณ (Budget Session) อยู่ในช่วงกลางเดือน
หรือปลายเดือนกุมภาพันธ์ไปจนกระทั่งถึงกลางเดือนพฤษภาคม

สมัยประชุมที่สอง (Second Session) หรือสมัยประชุมฤดูมรสุม (Monsoon Session) อยู่ในช่วง
กลางเดือนกรกฎาคมไปจนถึงปลายเดือนสิงหาคม

สมัยประชุมที่สาม (Winter Session) หรือสมัยประชุมฤดูหนาว (Winter Session) อยู่ในช่วงปลาย
เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงปลายเดือนธันวาคม ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนประธานาธิบดีอาจเรียกประชุมโลกสภา
เป็นสมัยพิเศษได้

อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

1. อำนาจหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

หน้าที่หลักของรัฐสภา คือ การออกกฎหมาย เพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน ร่างกฎหมาย
โดยปกติจะเริ่มเสนอจากสภาใดสภาหนึ่งก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุมัติจากทั้งสองสภา แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้
ประธานาธิบดีจะเรียกประชุมสภาทั้งสองร่วมกัน โดยให้วินิจฉัยด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ปกติโลกสภาจะ
เป็นฝ่ายชนะเสมอเพราะโลกสภามีสมาชิกมากกว่าราชยสภาประมาณ 2 เท่า ในกรณีร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับ
การเงินจะต้องเริ่มเสนอจากโลกสภาเพียงแห่งเดียว แต่เมื่อผ่านสภาผู้แทนราษฎรแล้วต้องส่งไปให้ราชยสภา
เพื่อขอคำแนะนำซึ่งสภาผู้แทนโลกสภาจะรับหรือไม่ก็ได้ ถ้าราชยสภาไม่ส่งกลับคืนมาให้ หรือไม่ให้
ความเห็นเสนอแนะใด ๆ ภายใน 14 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมายจากโลกสภา กฎหมายนั้นถือเป็นอัน
ผ่านการพิจารณาของทั้งสองสภาแล้วโลกสภาไม่สามารถที่จะออกกฎหมายที่กำหนดว่าเป็นของมลรัฐ
(State List) ยกเว้น ระหว่าง การประกาศภาวะฉุกเฉิน หรือตามมติของราชยสภา ตามบทบัญญัติ
ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 249 ที่ให้อำนาจในการออกกฎหมายในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่ของมลรัฐ
ได้ นอกจากนี้กฎหมายที่ผ่านรัฐสภาแล้วอาจถูกยับยั้งโดยประธานาธิบดี และศาลสูงสุดมีอำนาจตีความ
(Judicial Review) อีกด้วย

2. อำนาจหน้าที่ด้านการเงิน

หน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของโลกสภา คือ การควบคุมการเงินของประเทศ ไม่มีภาษีใดที่จะ
เรียกเก็บจากประชาชน หรือการก่อหนี้สินโดยรัฐบาลเกิดขึ้นได้ ยกเว้นภายใต้อำนาจและความเห็นชอบของ
รัฐสภา โดยเฉพาะโลกสภา เงินเดือน ค่าใช้จ่ายของประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี ผู้พิพากษาศาลสูงสุด
อธิบดีกรมอัยการ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ฯลฯ โลกสภาอภิปรายได้แต่ไม่มีการลงมติ ซึ่งเงินดังกล่าวนี้
เป็นกองทุนพิเศษ (Consolidate Fund) ของอินเดีย ภายใต้การเห็นพ้องของรัฐสภา

3. อำนาจหน้าที่ในการเลือกตั้ง และการลงโทษ

ทั้งโลกสภาและราชสภามีอำนาจหน้าที่ในการเลือกตั้ง ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี ผู้พิพากษาศาลสูงสุด ผู้พิพากษาศาลสูง อธิบดีกรมอัยการ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ฯลฯ และสามารถถอดถอนหรือปลดออกจากตำแหน่งดังกล่าวได้ นอกจากนี้ยังสามารถลงโทษสมาชิกโลกสภา หรือบุคคลภายนอกที่ละเมิดสิทธิพิเศษของสมาชิกได้

4. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

โลกสภามีอำนาจบทบาทในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ การแก้ไขจะต้องอาศัยเสียงข้างมากของสมาชิกทั้งหมดและเสียงข้างมาก 2 ใน 3 ของสมาชิกที่มาประชุมและออกเสียงลงมติ เมื่อรัฐธรรมนูญผ่านการแก้ไขของรัฐสภาแล้ว จะต้องได้รับสัตยาบันโดยสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของมลรัฐจึงจะแก้ไขรัฐธรรมนูญได้

5. อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐสภาถือเป็นหน้าที่สำคัญ เพื่อให้การบริหารประเทศของฝ่ายบริหารมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนั้น รัฐสภากระทำโดยการอภิปรายทั่วไป การตั้งกระทู้ถาม เปิดอภิปรายเพื่อตำหนิรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล หรือทั้งคณะหรือเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาหรือสอบสวนเรื่องใด ๆ โดยฝ่ายบริหารซึ่งรับผิดชอบโดยตรงต่อรัฐสภา หน้าที่ชี้แจงต่อรัฐสภาหรือคณะกรรมการในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน การงบประมาณ และกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยจะต้องมาชี้แจงหรือร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการเชิญจากรัฐสภา จะปฏิเสธมิได้ เพราะถือเป็นหน้าที่สำคัญในการบริหารประเทศ รวมทั้งใช้วิธีคัดหรือไม่อนุมัติงบประมาณที่คณะรัฐมนตรีเสนอ แต่ในการควบคุมฝ่ายบริหารของอินเดียนี้ รัฐสภาของอินเดียดำเนินการค่อนข้างจะเรียบร้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากประการแรก พรรครัฐบาลของอินเดียเป็นพรรคที่ใหญ่ที่สุด และมีความสามารถในการควบคุมให้สมาชิกของคนอยู่ในระเบียบวินัยได้เป็นส่วนใหญ่ประการที่สอง สมาชิกรัฐสภาของอินเดียส่วนใหญ่มีความเคยชินกับระเบียบข้อบังคับของสภาเป็นอย่างดี เนื่องจากสถาบันนี้มีมานานแล้ว ในวงการเมือง การปกครองของอินเดียทุกระดับ ตั้งแต่ระดับมลรัฐถึงระดับชาติ สมาชิกรัฐสภาของรัฐบาลกลางจำนวนมากเคยผ่านการเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกรัฐสภาแห่งรัฐมาแล้วแทบทั้งสิ้นนอกจากนี้สภาอาจจะพักหน้าที่ที่ทำตามปกติ เพื่อพิจารณาเรื่องที่สำคัญเร่งด่วนเกี่ยวกับส่วนรวมเช่น การจลาจลที่รุนแรง อุบัติเหตุทางรถไฟ เป้าหมายของการหยุดทำหน้าที่ปกติของโลกสภานี้ก็เพื่อเร่งรัดให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการยื่นญัตติและวิพากษ์วิจารณ์ (Calling attention motions and half an hour discussions) นโยบายและการกระทำของรัฐบาลการควบคุมของรัฐสภา และอำนาจการให้ความไว้วางใจ ทำให้ฝ่ายบริหารต้องระมัดระวังและเป็นการป้องกันการใช้อำนาจพลการ หรือผูกขาดการปกครองคำถามและการหยุดทำหน้าที่ ซึ่งกระทำโดยฝ่ายนิติบัญญัติเหมือนกับเป็นการให้โอกาสแก่การแสดงความคิดเห็นของส่วนรวม ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐสภา

6. อำนาจหน้าที่ในการให้การศึกษา

ปัญหาต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อกระเทือนถึงประชาชน โลกสภามีอำนาจหน้าที่ที่จะหยิบยกมาอภิปรายเพื่อเป็นการเปิดเผยให้ประชาชนได้ทราบ ทั้งนี้ สื่อมวลชนยังได้ช่วยเผยแพร่ ช่วยเสริมหรือกระตุ้นอีกทางหนึ่งด้วย จากคำพูดของนักหนังสือพิมพ์ชั้นนำในอินเดียที่กล่าวว่า “รัฐสภาของอินเดียสามารถที่จะเป็นกระจกสะท้อนและให้ความรู้ ความรู้ที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับสาธารณชน และเป็นการทำหน้าที่ของรัฐสภาให้สาธารณชนเห็น” การอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาส่วนรวมของสภา จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดการยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป และสามารถหามติของส่วนรวมได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นในสภาของอินเดีย ดังนั้น จึงเป็นได้ว่าสภาของอินเดียช่วยให้การศึกษาและเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยอีกทางหนึ่งด้วย

กระบวนการออกกฎหมายของรัฐสภา

อำนาจในการเสนอร่างกฎหมาย

สมาชิกของแต่ละสภาสามารถเสนอร่างกฎหมายได้ เว้นแต่ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินซึ่งให้โลกสภาเสนอได้ฝ่ายเดียว ส่วนการพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เมื่อผ่านการพิจารณาของโลกสภาแล้ว ต้องส่งไปให้ราชสภาเพื่อขอคำแนะนำ ถ้าราชสภาไม่ส่งกลับคืนมาให้ หรือไม่ให้ความเห็นเสนอแนะมาภายใน 14 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมายจากโลกสภา กฎหมายนั้นถือว่าได้ผ่านทั้งสองสภาแล้ว และในการพิจารณาร่างกฎหมายของราชสภานั้น ราชสภามีสิทธิเพียงพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบเท่านั้น ไม่มีสิทธิแก้ไขเพิ่มเติมในรายละเอียด นอกจากนี้ยังมีร่างกฎหมายอีกสามประเภทที่ให้อำนาจเฉพาะคณะรัฐมนตรีเท่านั้นที่จะสามารถเสนอได้ ได้แก่ ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างกฎหมายทั่วไป

กระบวนการพิจารณาร่างกฎหมาย

กระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายของแต่ละสภา แบ่งออกเป็น 3 วาระ คือ

วาระที่ 1 เป็นขั้นตอนการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีการเสนอเข้ามาว่าจะรับหรือไม่รับไว้พิจารณา

วาระที่ 2 เป็นขั้นตอนการพิจารณาในรายละเอียดของร่างกฎหมาย ในขั้นตอนนี้จะแตกต่างกับการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภาไทยเป็นอย่างมาก เพราะสภาอินเดียแต่ละสภานั้น เมื่อรับร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาในวาระที่ 2 แล้ว จะไม่ส่งร่างกฎหมายให้กับคณะกรรมการเพื่อพิจารณา (ไม่มีการแปรญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมในชั้นกรรมาธิการ) กรรมาธิการมีหน้าที่เพียงศึกษาและให้ความเห็นต่อสภาเท่านั้น โดยที่การพิจารณาร่างกฎหมายในวาระที่ 2 ของแต่ละสภา จะประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

(1) ขั้นตอนการเสนอความเห็นของคณะกรรมการ

ขั้นตอนนี้คณะกรรมการที่ศึกษาร่างกฎหมายนั้น แต่ละคนสามารถที่จะใช้เวลาในการอภิปรายเสนอความเห็นนานเท่าใดก็ได้ เพื่อให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก่สมาชิก

(2) ขั้นตอนการพิจารณาของสภา

ในขั้นตอนนี้ เมื่อสมาชิกได้รับฟังความเห็นจากกรรมาธิการแล้วหากเห็นว่าความเห็นของกรรมาธิการมีประโยชน์ ก็อาจนำมาเป็นข้อมูลในการขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมได้ โดยสมาชิกผู้ขออภิปรายในขั้นตอนนี้มีสิทธิที่จะใช้เวลาในการอภิปรายได้เพียงคนละ 3 นาที ส่วนกรรมาธิการจะขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมเองไม่ได้

วาระที่ 3 เป็นขั้นตอนการพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างกฎหมาย เมื่อทั้งสองสภาได้พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายแล้ว ก็จะส่งให้กับประธานาธิบดีเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนั้นอีกครั้งหนึ่งว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ในกรณีที่ประธานาธิบดีไม่เห็นชอบกับร่างกฎหมายหรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาของข้อกฎหมายฉบับดังกล่าว ก็สามารถส่งไปให้ศาลฎีกา (Supreme Court) พิจารณาต่อไป และในกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกันของโลกสภาและราชสภา อันหมายถึงการขัดแย้ง ก็จะมีการประชุมร่วมกันของทั้งสองสภาเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนั้นร่วมกัน โดยมีประธานาธิบดีเป็นประธานในที่ประชุมร่วมกันนอกจากนี้ ในการพิจารณากฎหมายของรัฐสภาอินเดียจะมีการกำหนดระยะเวลาเอาไว้ และจะพิจารณาได้ตามกำหนดระยะเวลาเท่านั้น หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จจะมีการลงมติทันที โดยมีข้อกำหนดว่ายังมีผู้ที่ไม่ได้อภิปราย ดังนั้น จึงไม่ค่อยเกิดปัญหาเรื่องการพิจารณากฎหมายไม่ทันตามกำหนดสำหรับเอกสารที่ใช้ในการประชุมทั้งหมด เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วจะประกาศให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ ส่วนเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการร่างกฎหมายและพิจารณากฎหมายที่ไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น จะมีการเก็บรวบรวมและจัดพิมพ์เพื่อนำไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชนที่สนใจ

การพัฒนาศักยภาพของสมาชิกรัฐสภา

เนื่องจากรัฐธรรมนูญอินเดียไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาไว้โดยละเอียด ดังนั้น อำนาจหน้าที่ต่างๆ จึงถูกกำหนดโดยข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภา รัฐสภาอินเดียจึงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกรัฐสภา คือ สำนักวิชาการและฝึกอบรม (Bureau of Parliamentary Study and Training) ซึ่งอยู่ภายใต้กำกับดูแลของสำนักงานเลขาธิการโลกสภา (Lok Sabha Secretariat) สำนักวิชาการและฝึกอบรมนี้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2519 (ค.ศ. 1976) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหน่วยงานในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงอุปสรรคปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา และ ข้าราชการ รวมทั้งเป็นหน่วยงานในการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกรัฐสภาและข้าราชการเกี่ยวกับกระบวนการนิติบัญญัติและแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน โครงการฝึกอบรมที่สำคัญของสำนักวิชาการและฝึกอบรม ประกอบด้วย 5 โครงการ ดังนี้

1. โครงการสำหรับสมาชิกรัฐสภา (Programmes for Legislators)

1.1 โครงการปฐมนิเทศสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ (Orientation Programmes for new Members of Parliament / State Legislatures) วัตถุประสงค์ของโครงการนี้ คือ การเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึกแก่สมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐที่ได้รับเลือกตั้งใหม่ ในด้านรัฐธรรมนูญ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐสภาและสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ ในฐานะที่เป็นสถาบันตัวแทนของประชาชน การสร้างความคุ้นเคยแก่สมาชิกในด้านธรรมเนียมปฏิบัติของรัฐสภา การวางตัวของสมาชิกรัฐสภา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งหลักสูตรนี้มีระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ รูปแบบการอบรมเป็นการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในหัวข้อเกี่ยวกับกระบวนการนิติบัญญัติ ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก ระเบียบและวิธีปฏิบัติหน้าที่สำหรับสมาชิก มารยาทของสมาชิก ตลอดจนเอกสิทธิ์และความคุ้มกันของสมาชิก และในการให้ความรู้นี้ นอกจากเจ้าหน้าที่ของสำนักวิชาการและฝึกอบรมเองแล้ว ยังได้เชิญอดีตประธานโลกสภา อดีตประธานราชสภา อดีตสมาชิกรัฐสภา อดีตนายกรัฐมนตรี และบุคคลสำคัญมาเป็นวิทยากรด้วย ซึ่งนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 (ค.ศ. 1976) ได้อบรมสมาชิกมาแล้ว 17 รุ่น และนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการปฐมนิเทศสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งใหม่แล้ว ยังเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างข้าราชการกับฝ่ายนิติบัญญัติที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกันอีกด้วย

1.2 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ (Seminars and workshops for Members of Parliament / State Legislatures) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเฉพาะด้านแก่สมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมมนาในหัวข้อที่กำลังเป็นประเด็นสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และการพัฒนาสังคม ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องภายในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งค่อนข้างจะซับซ้อน

1.3 โครงการอบรมคอมพิวเตอร์ (Computer Awareness Programmes) โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการ การติดตามข่าวสารข้อมูลของรัฐสภา การจัดการข้อมูลส่วนบุคคล การติดต่อสื่อสารกับสภานิติบัญญัติแห่งรัฐและหน่วยงานอื่น การใช้อินเทอร์เน็ตและอีเมล เป็นต้น ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอมพิวเตอร์ซึ่งได้มีการพัฒนาในระบบงานนิติบัญญัติด้วย ซึ่งโครงการอบรมคอมพิวเตอร์นี้ นอกจากจะจัดขึ้นสำหรับสมาชิกรัฐสภาแล้ว ยังได้จัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของโลกสภาและเลขานุการของสมาชิกแต่ละคนอีกด้วย

2. โครงการสำหรับสมาชิกรัฐสภาต่างประเทศ (Programmes for Foreign Parliamentarians) โครงการนี้ ได้แก่ การเดินทางเยือนและศึกษาดูงานของสมาชิกรัฐสภาจากต่างประเทศ โดยสำนักวิชาการและฝึกอบรมรับผิดชอบในการดำเนินการในระยะสั้นๆ โดยมีสมาคมรัฐสภาในเครือจักรภพ (Commonwealth Parliamentary Association - CPA) และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP) และหน่วยงานอื่น ๆ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ซึ่ง

วัตถุประสงค์ของโครงการศึกษาคูงานนี้คือ การให้ข้อมูลพื้นฐานและประสบการณ์เกี่ยวกับกระบวนการทำงานของรัฐสภาอินเดีย ซึ่งสำนักวิชาการและฝึกอบรมจะไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นในการดำเนินการและการผลิตเอกสารประกอบการศึกษาคูงาน โดยประเทศที่ต้องการมาศึกษาคูงานที่รัฐสภาอินเดียสามารถแจ้งความจำนงมาได้ที่รัฐสภาอินเดีย อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น ค่าเครื่องบิน ค่ายานพาหนะภายในประเทศ และค่าใช้จ่ายส่วนตัวอื่น ๆ สมาชิกรัฐสภาหรือหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องรับผิดชอบเอง

3. โครงการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐสภาต่างประเทศ (Training Programmes for Officials of Foreign Parliaments) โครงการนี้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐสภาต่างประเทศให้มีโอกาสเรียนรู้ถึงระบบงานของรัฐสภาอินเดีย ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐสภาต่างประเทศจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การทำงานในรัฐสภาของประเทศตนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐสภาอินเดีย โดยสำนักวิชาการและฝึกอบรมได้ดำเนินการจัดโครงการที่สำคัญ 3 โครงการ คือ

3.1 โครงการฝึกงานในรัฐสภาอินเดีย (Parliamentary Internship Programme - PIP) โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 (ค.ศ. 1985) โดยจะจัดในช่วงเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายนของทุกปี ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 7 สัปดาห์ โดยจะเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่รัฐสภาต่างประเทศได้เรียนรู้ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวกับระบบงานรัฐสภาอินเดีย ดังนั้น ผู้เข้าร่วมโครงการจึงต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีทั้งในทักษะด้านการเขียนและการพูด

3.2 โครงการฝึกอบรมด้านการร่างกฎหมาย (International Training Programme in Legislative Drafting - LD) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้แก่นักกฎหมายในประเทศกำลังพัฒนาในด้านการร่างกฎหมายให้แก่สมาชิกรัฐสภา ซึ่งโครงการนี้จะจัดขึ้นปีละครั้งระหว่างเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 9 สัปดาห์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือเจ้าหน้าที่ของรัฐสภาต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่รัฐสภาอินเดียและสถานิติบัญญัติแห่งรัฐที่มีความรู้ด้านกฎหมาย ซึ่งจะต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

3.3 โครงการฝึกอบรมสำหรับข้าราชการและผู้ทดลองปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ (Courses for Government Officials and Probationers of all India and Central Services) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ในการเตรียมความพร้อมแก่ข้าราชการและผู้ทดลองปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความคุ้นเคยกับระบบการทำงานในวงงานรัฐสภา ตลอดจนเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกของการเป็นข้าราชการที่ดี วิธีการฝึกอบรมประกอบด้วย การฟังบรรยาย การอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกรัฐสภา ประธานคณะกรรมการ และข้าราชการอาวุโสของรัฐสภาและหน่วยงานภาครัฐ และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมกรรมการอีกด้วย

3.4 โครงการฝึกอบรมสำหรับข้าราชการรัฐสภาและข้าราชการสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ (Courses for Parliamentary and State Legislature Officials) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ แก่ข้าราชการรัฐสภาและข้าราชการสภานิติบัญญัติแห่งรัฐทุกระดับในสายงานต่าง ๆ โครงการนี้แบ่งหลักสูตรการฝึกอบรม เป็น 2 หลักสูตร ได้แก่

1) หลักสูตรการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน (Foundation Training Courses) หลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ในการเตรียมความพร้อมให้แก่ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบงานรัฐสภา ตลอดจนเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานและปลูกฝังทัศนคติในการทำงานที่ถูกต้องให้แก่ข้าราชการ อาทิเช่น การเป็นผู้มีจิตบริการ อุทิศตนเพื่องาน โดยคำนึงถึงความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ การให้ความเคารพอย่างสูงต่อสมาชิกรัฐสภาซึ่งถือเป็นตัวแทนของประชาชน และการเป็นผู้มีความสุภาพอ่อนน้อม เป็นต้น

2) หลักสูตรเฉพาะด้าน (Specialized Courses) หลักสูตรนี้จัดขึ้นเพื่อฝึกอบรมข้าราชการให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะตามสายงานของตน เช่นงานด้านกฎหมาย ห้องสมุด งานบริการเอกสารอ้างอิง งานวิจัย งานแปลเอกสาร งานบันทึกข้อมูล และตัวเลขตลอดจนงานด้านการบริหาร เป็นต้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้คือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ข้าราชการในเชิงลึกตามสายงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ

3.5 โครงการทัศนศึกษารัฐสภาอินเดีย (Study Visit) นอกเหนือไปจากโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว สำนักวิชาการและฝึกอบรมได้จัดโครงการทัศนศึกษาสำหรับนักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป ที่ต้องการศึกษาดูงาน ณ รัฐสภาอินเดีย ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับฟังการบรรยายเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองของอินเดียและในประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ต่อจากนั้นจะได้เยี่ยมชมอาคารรัฐสภาและเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมโลกสภาหรือราชสภาในช่วงสมัยประชุม หากไม่อยู่ในช่วงสมัยประชุม เจ้าหน้าที่จะพานำชมบริเวณภายนอกอาคารรัฐสภา ซึ่งโครงการทัศนศึกษาดังกล่าวถือเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้สนใจได้รับความรู้และได้สัมผัสกับระบบงานรัฐสภาโดยตรง นอกจากนี้ยังจะได้ร่วมชื่นชมสถาปัตยกรรมอันงดงามของอาคารรัฐสภาและบริเวณโดยรอบอีกด้วย

สำนักงานเลขาธิการ (Secretariat)

เนื่องจากรัฐสภาอินเดียเป็นระบบสองสภา จึงมีสำนักงานเลขาธิการทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา โดยแบ่งออกเป็นสำนักงานเลขาธิการโลกสภา (Lok Sabha Secretariat) และสำนักงานเลขาธิการราชสภา (Rajya Sabha Secretariat) เป็นหน่วยงานอิสระที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของโลกสภาและราชสภา โดยมีเลขาธิการของแต่ละสภาเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการ ขึ้นตรงต่อประธานโลกสภาและประธานราชสภาปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการโลกสภาและสำนักงานเลขาธิการราชสภามีอำนาจหน้าที่แบ่งตามภารกิจได้ดังนี้

1. งานด้านนิติบัญญัติ การเงิน และการบริหารจัดการ (The Legislative, Financial Committee, Executive and Administrative Service : LAFEAS)
2. งานบริการด้านห้องสมุด งานวิจัย เอกสารอ้างอิง และเอกสารข้อมูลต่างๆ (The Library, Research, Reference, Documentation and Information Service : LARRDIS)
3. งานด้านการแปลและบรรณาธิการหนังสือ (Editorial and Translation Service)
4. งานบริการด้านการพิมพ์ (Printing and Publications Service)
5. งานด้านการรักษาความปลอดภัยและความสะอาดของอาคารสถานที่ (The Watch and Ward, Door Keeping and Sanitation Service)
6. งานบริการล่ามพูดพร้อม (The Simultaneous Interpretation Service)
7. งานบริการด้านรายงานการประชุม (The Verbatim Reporting Service)
8. งานบริการด้านเลขานุการส่วนตัวและชวเลข (The Private Secretaries and Stenographers Service)
9. งานด้านธุรการ (The Clerks and Daftries Service)
10. งานด้านการนำส่งเอกสาร (The Messengers Service)

เวลา 15.00 นาฬิกา Shri Mani Shankar Aiyar - Honorary Advisor, BPST (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคคองเกรส และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาของประธาน โลกสภา) ได้เข้าร่วมการประชุม โดยได้บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะกรรมการ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การเชิญผู้แทนจากฝ่ายบริหารมาชี้แจงต่อฝ่ายนิติบัญญัติของสาธารณรัฐอินเดีย

เมื่อคณะกรรมการประจำโลกสภาเชิญหน่วยงานใดมาชี้แจง ผู้แทนที่มาชี้แจงนั้น จะเป็นหัวหน้าระดับสูงหรือผู้ที่มีตำแหน่งเทียบเท่าปลัดกระทรวง พร้อมทั้งต้องนำเอกสารข้อมูล ข้อเท็จจริง รายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับประเด็นที่คณะกรรมการต้องการทราบ ซึ่งผู้แทนไม่สามารถปฏิเสธคำเชิญของคณะกรรมการได้ ในกรณีที่ติดภารกิจต่างประเทศ หรือติดราชการเร่งด่วนจะต้องส่งผู้แทนที่มีตำแหน่งรองลำดับถัดไปมาชี้แจงแทน

ข้อสังเกต : ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่เคยมีปลัดกระทรวงท่านใดปฏิเสธคำเชิญของคณะกรรมการ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายที่รัฐสภาเป็นผู้บัญญัติขึ้น คือ “กฎบังคับการประชุม”

2. “AMENITIES TO MEMBERS” (การอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกรัฐสภา)

ประเด็นสิทธิประโยชน์ที่สำคัญของสมาชิกโลกสภา (สาธารณรัฐอินเดีย) ซึ่งแตกต่างจากสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร (ประเทศไทย) ได้แก่

มาตรา ๗๐ เงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญ เช่น

• ค่าตอบแทนรายวัน ค่าตอบแทนประจำเขตเลือกตั้ง ค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายประจำสำนักงาน ค่าใช้จ่ายสำหรับจ่ายเงินให้แก่บุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อผูกพันที่สมาชิกรัฐสภาจะได้รับความช่วยเหลือในด้านเลขานุการ ค่าตอบแทนการเดินทางของสมาชิก

- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยเครื่องบินของกลุ่มสมรส ผู้ติดตาม หรือญาติที่เกิดจากสมาชิก
- ตำแหน่งภายหลังการยุบสภา
- บำนาญ และบำนาญครอบครัวของกลุ่มสมรสหรือผู้อยู่ในอุปการะ
- การอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยทางรถไฟโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายของอดีตสมาชิกรัฐสภา

มาตรา ๗๑ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

- บัตรประจำตัว, บัตรรถไฟของกลุ่มสมรส และบัตรเดินทางโดยรถยนต์
- ที่พักชั่วคราว และที่พักถาวร
- ระบบการให้บริการไฟฟ้าและน้ำ
- การอำนวยความสะดวกด้านโทรศัพท์
- สิ่งอำนวยความสะดวกทางการแพทย์
- เงินทรงรองจ่ายเพื่อซื้อยานพาหนะ

หมวดที่ 4

การอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกรัฐสภา

มาตรา 70 เงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญ มีดังต่อไปนี้

(1) เงินเดือน ค่าตอบแทน และบำนาญของสมาชิกรัฐสภา ตราไว้ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐบัญญัติเงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญของสมาชิกรัฐสภา (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954)) และระเบียบที่บัญญัติไว้ภายใต้รัฐบัญญัตินี้

(2) ในการเริ่มใช้รัฐบัญญัติเงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญของสมาชิกรัฐสภา (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2006) จำนวนเงินเดือนเพิ่มขึ้นจาก 12,000 รูปี เป็น 16,000 รูปี ต่อเดือน เป็นระยะเวลา 5 ปี โดยนับตั้งแต่ 14 กันยายน ค.ศ. 2006 ในลักษณะเดียวกัน ค่าตอบแทนรายวันเพิ่มขึ้นจาก 500 รูปี เป็น 1,000 รูปี ต่อวัน สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายด้าน* ที่พักระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานที่ที่มีการประชุมรัฐสภาหรือการประชุมคณะกรรมการ ภายหลังจากสิ้นสุดระยะเวลา 5 ปี จำนวนเงินดังกล่าวให้รัฐบาลกำหนดโดยให้มีการแก้ไขไว้ในบทบัญญัติเบื้องต้น

* ระยะเวลาแห่งที่พักระหว่างปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง ระยะเวลาที่สมาชิกพักอาศัย ณ สถานที่ที่มีการประชุมรัฐสภาหรือการประชุมคณะกรรมการ หรือ ณ สถานที่ที่สมาชิกดังกล่าวนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ในสมัยประชุมหรือเข้าร่วมการประชุม หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานอื่นๆ ซึ่งประกอบด้วย

(1) ในกรณีการประชุมรัฐสภา ระยะเวลาแห่งการพักอาศัยดังกล่าวนี้กำหนดไว้ไม่เกินสามวัน โดยเริ่มนับในทันทีก่อนเริ่มการประชุมและระยะเวลาแห่งการพักอาศัยนั้นกำหนดไว้ไม่เกินสามวัน โดยเริ่มนับในทันทีภายหลังจากวัน ปิดสมัยประชุมสภา หรือในระยะเวลาที่เกินกำหนดเจ็ดวัน และ

(2) ในกรณีการประชุมคณะกรรมการหรือการปฏิบัติงานอื่นใด ระยะเวลาแห่งการพักอาศัยกำหนดไว้ไม่เกินสองวัน โดยเริ่มนับในทันทีก่อนเริ่มการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือการปฏิบัติงานอื่น ๆ และระยะเวลาแห่งการพักอาศัยนั้น กำหนดไว้ไม่เกินกำหนดสองวัน โดยเริ่มนับในทันทีที่ภายหลังการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือการปฏิบัติงานอื่น ๆ

ข้อความอธิบาย สมาชิกซึ่งโดยปกติพักอาศัย ณ สถานที่ที่มีการประชุมรัฐสภาหรือการประชุมคณะกรรมการหรือสถานที่ซึ่งสมาชิกดังกล่าวนั้นปฏิบัติงานอื่นใดอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน ในช่วงเวลาแห่งสมัยประชุมหรือการประชุมหรือเวลาที่กำหนดหรือการปฏิบัติงานอื่น ๆ (ซึ่งรวมถึงระยะเวลาสามหรือสองวัน โดยเริ่มนับในทันทีก่อนหรือหลัง) ให้ถือว่าได้พักอาศัย ณ สถานที่ดังกล่าวนี้ เพื่อประโยชน์แห่งการเข้าประชุมนั้น หรือการประชุม หรือแล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติงานอื่น ๆ นั้น ตามมาตรา 2 แห่งรัฐบัญญัติเงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญของสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954)

ค่าตอบแทนรายวันจะจ่ายให้แก่สมาชิกรัฐสภา เมื่อสมาชิกลงลายมือชื่อในสมุดทะเบียนที่กำหนด โดยสำนักเลขาธิการแห่งโลกสภาหรือราชยสภา เท่านั้น

(3) สมาชิกรัฐสภาทุกคนมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนประจำเขตเลือกตั้ง ในอัตรา 20,000 รูปี ต่อหนึ่งเดือน เท่านั้น

(4) สมาชิกรัฐสภามีสิทธิได้รับค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายประจำสำนักงาน จำนวน 20,000 รูปี ต่อหนึ่งเดือน ซึ่งในจำนวนดังกล่าว 4,000 รูปี จะเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องเขียนในการประชุม เป็นต้น 2,000 รูปี จะเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับส่งจดหมายไม่ติดอากรแสตมป์ และสำนักเลขาธิการแห่งโลกสภาหรือรัฐสภาจะจ่ายเงินให้แก่บุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวน 14,000 รูปี ซึ่งเป็นข้อผูกพันที่สมาชิกรัฐสภาจะได้รับความช่วยเหลือในด้านเลขานุการ ยกเว้นแต่บุคคลนั้น ๆ จะมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งรับรองโดยสมาชิก ค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายประจำสำนักงาน หมายถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องเขียน トラไปรษณียากรและความช่วยเหลือด้านเลขานุการ ซึ่งไม่ครอบคลุมโดยกฎระเบียบอื่นใด

(5) สมาชิกรัฐสภามีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเดินทางต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์แห่งการเดินทาง จากที่พักอาศัยตามปรกติของตน เพื่อไปเข้าร่วมประชุมรัฐสภาหรือการประชุมคณะกรรมการหรือเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวกับหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิก และเพื่อประโยชน์แห่งการเดินทางกลับจากสถานที่ดังกล่าวขึ้นไปยังที่พำนักอาศัยปรกติของตน ดังนี้

1) ถ้าเป็นการเดินทางโดยรถไฟ ให้ได้รับค่าโดยสารในอัตราค่าโดยสารชั้นหนึ่งและชั้นสอง ในการเดินทางแต่ละครั้ง โดยไม่คำนึงถึงชั้นที่สมาชิกรับเดินทางตามปรกติต่อเมื่อสมาชิกได้รับค่าโดยสารเดินทางโดยรถไฟโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ตามอนุมาตรา (1) แห่ง มาตรา 6 แห่งรัฐบัญญัติดังกล่าวนั้น สมาชิกจะได้รับสิทธิในค่าโดยสารเทียบเท่ากับค่าโดยสารรถไฟปรับอากาศชั้นหนึ่งหรือชั้นธุรกิจในการเดินทางตามปรกติ ตามอนุมาตรา (1) แห่งมาตรา 4 แห่งรัฐบัญญัติ ค่าตอบแทนและบำนาญของสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954) เป็นการเดินทางโดยรถไฟของสมาชิก

2) สมาชิกรัฐสภาที่กำลังจะพ้นจากสมาชิกภาพ ซึ่งไม่ใช่สิทธิการเดินทางของตน หากสมาชิกเดินทางกลับโดยรถไฟตามปรกติ ตามอนุมาตรา (1) แห่งมาตรา 4 ดังกล่าว ให้มีสิทธิและให้ถือว่าได้รับสิทธิในการเดินทางนั้นตลอดไป ในอัตราค่าโดยสารเท่ากับค่าโดยสารรถไฟปรับอากาศชั้นหนึ่ง หรือชั้นธุรกิจ

3) ถ้าเป็นการเดินทางโดยเครื่องบิน ให้ได้รับค่าโดยสารเครื่องบินจำนวนหนึ่งและหนึ่งในสี่ของ แต่ละเที่ยวบิน

4) ถ้าการเดินทางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งการเดินทางนั้นไม่สามารถดำเนินการได้ โดยรถไฟความเร็วสูง รถด่วน หรือรถขนพัสดุไปรษณีย์ หรือโดยเครื่องบิน

(ก) ในกรณีที่การเดินทางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งการเดินทางนั้น เป็นการโดยสาร โดยรถยนต์ ให้ได้รับค่าโดยสารเทียบเท่ากับจำนวนหนึ่งและสามในห้าของราคาค่าโดยสาร (ไม่รวมค่าอาหาร) ของชั้นสูงสุดของรถยนต์

(ข) ในกรณีการเดินทางหรือส่วนหนึ่งของการเดินทางนั้น เป็นการโดยสารโดยรถยนต์ให้นับ จำนวนไมล์เดินทางโดยรถยนต์ในอัตราสิบสามรูปีต่อกิโลเมตรต่อเที่ยวหรือส่วนหนึ่งของการเดินทางนั้น

ถ้ากรณีที่สมาชิกรัฐสภาเดินทางโดยรถยนต์ ณ กรุงเดลี เพื่อเดินทางจากสนามบินหรือไปยัง สนามบิน สมาชิกจะได้รับค่าเดินทางขั้นต่ำหนึ่งร้อยยี่สิบรูปีต่อการเดินทางในแต่ละครั้ง

ถ้าสมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะได้รับสิทธิจำนวนไมล์รถยนต์ในการ เดินทางโดยรถยนต์จากสถานที่พักอาศัยไปยังสนามบินที่ใกล้ที่สุด แม้ว่าสถานที่เหล่านั้นจะเชื่อมต่อโดย รถไฟความเร็วสูง รถไฟด่วน หรือรถไฟชนพัสตูป्रขณีย์

ถ้าสมาชิกซึ่งพักอาศัยในระยะ 300 กิโลเมตร จากกรุงเดลี ให้ได้รับสิทธิจำนวนไมล์รถยนต์ในการ เดินทางโดยรถยนต์ จากที่พักอาศัยของตนเองไปยังกรุงเดลีและเดินทางกลับ แม้ว่าสถานที่ดังกล่าวนั้นจะ เชื่อมต่อโดยรถไฟความเร็วสูง รถไฟด่วน หรือรถไฟชนพัสตูป्रขณีย์

(6) ในกรณีที่สมาชิกรัฐสภาไม่อยู่ เป็นเวลาน้อยกว่า 15 วันระหว่างการประชุมสภา หรือการ ประชุมคณะกรรมการ เพื่อไปเยี่ยมเยือนสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งในอินเดีย ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับ ค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายการเดินทาง ดังนี้

1) ถ้าเดินทางโดยรถไฟ ให้ได้รับค่าโดยสารชั้นหนึ่งในการเดินทาง โดยไม่คำนึงถึงชั้นที่ สมาชิกดังกล่าวนั้นใช้สิทธิเดินทางอยู่ตามปกติ ค่าตอบแทนการเดินทางดังกล่าวนี้ ให้จำกัดจำนวน ค่าตอบแทนสุทธิต่อวันซึ่งอาจจะคำนวณตามวันที่ไม่อยู่ถ้าสมาชิกไม่ได้ ใช้วันลา

2) ถ้าเดินทางโดยทางเครื่องบิน ให้ได้รับค่าโดยสารเครื่องบินต่อครั้ง ไม่มากกว่าหนึ่งเที่ยว ระหว่างการประชุมคณะกรรมการ

(7) 1) สมาชิกแต่ละคนได้รับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยเครื่องบินจำนวน 34 เที่ยวบิน เพื่อไปเยี่ยมเยือนสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งในอินเดียภายใน 1 ปี ทั้งการเดินทางคนเดียวหรือไปกับคู่ สมรสหรือผู้ติดตาม หรือญาติ คนใดคนหนึ่ง สมาชิกอาจจะใช้สิทธิเดินทางโดยเครื่องบินเกินกว่า 34 เที่ยว ระหว่างวันประกาศผลและวันแจ้งประกาศที่ออกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อรัฐธรรมนูญแห่ง โลกสภา ในลักษณะเดียวกันคู่สมรสหรือผู้ติดตามของสมาชิกได้รับอนุญาตให้เดินทางคนเดียวสูงสุด จำนวน 8 ครั้งใน 1 ปี โดยทางเครื่องบิน เพื่อไปพบสมาชิกได้รับการเดินทางของคู่สมรส ผู้ติดตาม หรือญาติ ให้กระทำได้ จำนวน 34 เที่ยวบิน ตามจำนวนสิทธิที่สมาชิกได้รับ

นอกจากนี้ ถ้าจำนวนการเดินทางโดยสมาชิกคนใดคนหนึ่งโดยเครื่องบิน มีจำนวนน้อยกว่า 34 ครั้ง และจำนวนการเดินทางที่ไม่ได้ใช้สิทธิโดยสมาชิกให้ยกยอดไปใช้ในปีถัดไป

2) เพื่อประโยชน์ในการเดินทางโดยเครื่องบิน ให้นำตั้งแต่วันที่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิคนั้น ๆ เริ่มต้นขึ้นและนับเป็นปี ๆ ไป

3) สมาชิกที่มีปัญหาด้านการมองเห็น ให้มีสิทธินำผู้เข้าร่วมการประชุม 1 คน เดินทางโดยเครื่องบินไปกับสมาชิกโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม สมาชิกดังกล่าวนี้ให้มีสิทธินำผู้เข้าร่วมประชุม 1 คน เดินทางโดยรถไฟไปกับสมาชิกในชั้นเดียวกันแทนตัวเดินทางรถไฟสองชั้นปรับอากาศโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยให้สิทธิแก่บุคคล 1 คน ตามมาตรา 6(1)(ก) สมาชิกที่ทุพพลภาพจะได้รับการบริการของผู้เข้าร่วมการประชุมในขณะที่เดินทางโดยเครื่องบินอาจจะได้รับสิทธิเช่นเดียวกับกรณีของประธานสภาผู้แทนราษฎร การใช้สิทธิดังกล่าวนี้จะต้องแนบใบรับรองจากคณะแพทย์จากโรงพยาบาล Dr.Ram Manohar Lohia Hospital/ดร. ราม มโนฮาร์ โลเฮีย กรุงเดลี ซึ่งรับรองสภาพความทุพพลภาพที่ออกให้ไว้ไม่เกินหกเดือน หลังจากนั้น ถ้าสมาชิกเห็นว่า ผู้เข้าร่วมการประชุมควรได้รับการเดินทางโดยเครื่องบิน พร้อมกับสมาชิกสมาชิกที่เกี่ยวข้องต้องปรากฏตัวต่อคณะแพทย์และรับใบรับรองตามระยะเวลาที่กำหนด

การเดินทางโดยเครื่องบินของผู้เข้าร่วมการประชุม จะต้องเป็นกรณีเดียวกันกับการเดินทางที่ให้สิทธิแก่สมาชิก ตามที่ระบุไว้ในวรรค (5) (6) และ(7) (ก) อย่างไรก็ดี สำหรับการเดินทางของผู้เข้าร่วมการประชุม ให้ได้รับสิทธิค่าโดยสารเที่ยวเดียวเท่านั้น

(8) สมาชิกทุกคนซึ่งมีที่พักอาศัยของตนเองอยู่ในเขตลาดักห์ของแคว้นจัมมูร์ แคชเมียร์ ให้ได้รับสิทธิค่าโดยสารเทียบเท่ากับการเดินทางโดยทางเครื่องบินในแต่ละเที่ยว ที่สมาชิกเดินทางจากสนามบินแห่งใดแห่งหนึ่งในเขตลาดักห์ ไปยังสนามบินในกรุงเดลีและเดินทางกลับเวลาใดก็ได้ นอกจากการเดินทางโดยเครื่องบินที่กำหนดไว้สำหรับสมาชิก สมาชิกยังมีสิทธิได้รับค่าโดยสารเทียบเท่าในอัตราต่อเที่ยวที่เดินทางโดยคู่สมรส (ถ้ามี) ของสมาชิกหรือนุคคลที่ติดตามสมาชิกจากสนามบินแห่งหนึ่งแห่งใดในเขตลาดักห์ ไปยังสนามบินในกรุงเดลีและเดินทางกลับเวลาใดก็ได้

(9) คำร้องค่าตอบแทนการเดินทางของสมาชิกรัฐสภา ที่เกิดขึ้นตามวรรค 5 ดังกล่าวข้างต้น กำหนดไว้ ดังนี้

(1) สมาชิกรัฐสภาซึ่งต้องเดินทางในระยะกลาง ระหว่างการประชุมคณะกรรมการ และเดินทางโดยเครื่องบินในช่วงสมัยประชุมเพื่อไปยังสถานที่พักอาศัย หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ภายในเขตเลือกตั้งของตน จะได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยเครื่องบิน ทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับ โดยคิดจากสนามบินที่ใกล้ที่สุด รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยรถไฟหรือรถยนต์ (ถ้ามี) ที่นอกเหนือจากการเดินทางโดยเครื่องบิน

(2) สมาชิกรัฐสภาซึ่งเดินทางในระยะกลางระหว่างการประชุมคณะกรรมการ และเดินทางโดยเครื่องบินเพื่อไปยังสถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่พักอาศัย หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ภายในเขตเลือกตั้งของตน จะได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยเครื่องบิน ทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับ โดยคิดจากจุดที่อยู่ไกลที่สุดซึ่งเดินทางโดยเครื่องบินโดยใช้เส้นทางตรง และได้รับค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเดินทางโดยรถยนต์ จากกรุงเดลี และเมืองซึ่งเป็นจุดที่อยู่ไกลที่สุดดังกล่าว ซึ่งเดินทางโดยเครื่องบินทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับจากสนามบินไปยังเมืองและจากเมืองไปยังสนามบินทั้งสองสถานที่

(3) ระหว่างช่วงใดหนึ่งของปี ซึ่งที่พักของสมาชิกในเขตเลือกตั้งของตนไม่สามารถเดินทางเข้าถึงได้จากสถานที่อื่น ๆ ที่อยู่นอกเขตเลือกตั้งโดยทางรถยนต์ รถไฟ หรือรถจักรไอน้ำ อันเนื่องจากสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม แต่ทั้งนี้ สามารถเดินทางโดยทางเครื่องบินที่เปิดบริการระหว่างสถานที่อื่นใดภายในเขตเลือกตั้ง รวมทั้งสถานที่ที่อยู่ใกล้ที่สุดภายนอกเขตเลือกตั้งที่มีการให้บริการทางรถไฟ สมาชิกผู้นั้นสามารถเดินทางทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับทางเครื่องบินจากสถานที่ซึ่งอยู่ใกล้เขตเลือกตั้งของตนมากที่สุด ซึ่งมีการให้บริการโดยสารการบินไปยังสถานที่นั้น ๆ ที่ให้บริการทางรถไฟ ถ้าในกรณีที่สถานที่ใกล้ที่สุดซึ่งมีบริการโดยสารเครื่องบินอยู่นอกเขตเลือกตั้งของตนให้สมาชิกได้รับสิทธิการเดินทางโดยเครื่องบินจากสถานที่ดังกล่าวนี้เพื่อไปยังสถานที่ ที่อยู่ใกล้ที่สุด ที่มีการให้บริการโดยสารการบิน

(10) หากการเดินทางโดยทางเครื่องบินเกิดจากสมาชิก คู่สมรส ผู้ติดตาม หรือญาติ ตามมาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 6ก มาตรา 6กก มาตรา 6ค และมาตรา 6 ง (การเดินทางซึ่งอ้างถึงในวรรค (5) วรรค (6) วรรค (7) และวรรค (8) สมาชิกจะต้องแสดงต้นขั้วของตัวโดยสารเครื่องบิน ที่ได้เดินทางจริง เพื่อเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หากไม่มีต้นขั้วของตัวโดยสารหรือเกิดการสูญหาย สมาชิกจะต้องแสดงหนังสือรับรองจากสายการบินที่สมาชิกได้เดินทางโดยเครื่องบิน หากสมาชิกไม่สามารถแสดงต้นขั้วของตัวโดยสารและหนังสือรับรองจากสายการบิน สมาชิกจะต้องแสดงใบรับรองว่าตนเอง คู่สมรส หรือผู้ติดตาม ได้เดินทางโดยเครื่องบินจริง โดยระบุหมายเลขของตัวโดยสารเพื่อเป็นทางเลือกที่สาม การเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการเดินทางดังกล่าวจะสามารถดำเนินการได้ ก็ต่อเมื่อสมาชิกได้แนบใบรับรองของสายการบินที่ระบุรายละเอียดทุกอย่างของการเดินทาง เช่น ชื่อของสมาชิก วันที่ในการเดินทาง ชื่อของสำนักงานผู้ออกใบรับรอง ชื่อของสนามบินที่ออกเดินทางและสนามบินปลายทาง ฯลฯ หรือใบรับรองของสมาชิกที่ใช้เพื่อแสดงว่าตนเอง คู่สมรส หรือผู้ติดตามได้เดินทางโดยเครื่องบินจริง ซึ่งระบุหมายเลขของตัวโดยสาร ไปพร้อมกับการเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

(11) ในกรณีที่อยู่ระหว่างช่วงเวลาพักสิ้นสุดสมัยประชุมรัฐสภา หรือการประชุมคณะกรรมการแห่งสมัยประชุมนั้น และการเริ่มประชุมรัฐสภา หรือการประชุมของคณะกรรมการอีกสมัยหนึ่งในสถานที่เดียวกัน มีระยะเวลาไม่เกิน 6 วัน และสมาชิกที่เกี่ยวข้องยังคงอยู่ในสถานที่นั้น ระหว่างช่วงเวลาพักสิ้นสุดสมัยประชุม สมาชิกมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าใช้จ่ายประจำวันระหว่างการปฏิบัติงาน หากสมาชิกออกไปจากสถานที่ดังกล่าวนี้ ระหว่างช่วงเวลาพักสิ้นสุดสมัยประชุม การไม่อยู่ในสถานที่นั้นให้ถือว่าเป็นการเดินทางในระยะกลาง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตราที่ 5 ของรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ช่วงระยะเวลาพักสิ้นสุดสมัยประชุมมีระยะเวลาเกินกว่า 6 วัน และสมาชิกมิได้อยู่ในสถานที่นั้น สมาชิกมีสิทธิจะเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับ ตามที่กำหนดในมาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญ

สมาชิกมีสิทธิที่จะได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยเครื่องบินในทุกเที่ยวบิน เพื่อเดินทางไปยังสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งในประเทศอินเดียระหว่างช่วงระยะเวลาพักสิ้นสุดสมัยประชุม ที่มีระยะเวลาไม่เกิน 6 วัน ระหว่างการประชุมสองครั้งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เมื่อรัฐสภามีการเลื่อนการประชุมตามช่วงเวลาที่ได้ระบุไว้ในการประชุมงบประมาณ อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งไม่รวมค่าโดยสารเครื่องบิน จะไม่เกินค่าใช้จ่ายรวมของค่าใช้จ่ายประจำวันที่สมาชิกผู้นั้นได้รับ ตามที่กำหนดในมาตรา 3 ว่าด้วยการลาหยุด หากสมาชิกไม่ได้ใช้วันลา

(12) การอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยรถไฟ- สมาชิกทุกคนมีสิทธิ ดังนี้

1) ได้รับการยกเว้นค่าโดยสารรถไฟทุกเที่ยวในประเทศอินเดีย สำหรับการโดยสารรถปรับอากาศชั้นหนึ่งหรือชั้นธุรกิจ พร้อมทั้งคู่สมรสของสมาชิก (ถ้ามี) จากสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งไปยังสถานที่ใดๆ ก็ตามในประเทศอินเดีย และ

2) ได้รับการยกเว้นค่าโดยสารรถไฟสองชั้นปรับอากาศ จำนวน 1 ที่นั่ง สำหรับผู้ติดตามหนึ่งคนของสมาชิกเมื่อเดินทางโดยโดยสารรถไฟ

ในกรณีที่สมาชิกไม่มีคู่สมรส สมาชิกสามารถมีผู้ติดตามได้ 1 คน แทนที่คู่สมรส คู่สมรสของสมาชิกนั้น มีสิทธิที่จะเดินทางโดยรถไฟได้ทุกแห่ง สำหรับการโดยสารโดยรถปรับอากาศ ชั้นหนึ่งหรือชั้นธุรกิจของรถไฟทุกเที่ยว หรือโดยเครื่องบิน หรือส่วนหนึ่งโดยรถไฟ และอีกส่วนหนึ่งโดยเครื่องบินเที่ยวไปจากสถานที่พักอาศัยของสมาชิกไปยังกรุงเดลี และเที่ยวกลับ จำนวนหนึ่งเที่ยวในระหว่างทุกสมัยประชุมและจำนวนสองเที่ยวในระหว่างสมัยประชุมงบประมาณ ทั้งนี้ การเดินทางจะต้องไม่เกิน 8 เที่ยวต่อ 1 ปี

(13) กระบวนการในการเรียกร้องค่าตอบแทนการเดินทางและค่าตอบแทนประจำวัน-

1) สมาชิกจะต้องเสนอรายงานในการเดินทางที่เกิดขึ้นของตนเอง คู่สมรส หรือผู้ติดตามตามแบบรายงานที่กำหนดให้ ซึ่งสามารถรับได้ที่สำนักงานประกาศแจ้งเดือนรัฐสภา (อาคารรัฐสภา ห้องหมายเลข 23) หรือสำนักงานเงินเดือนและค่าตอบแทนสมาชิก(อาคารรัฐสภา ห้องหมายเลข 405) โดยลงนามตามที่กำหนดและติดอากรแสตมป์ค่าธรรมเนียม จำนวน 1 รูปี บริเวณที่กำหนดในแบบรายงานส่งไปยังสำนักงานเงินเดือนและค่าตอบแทนสมาชิก หรือสำนักงานประกาศแจ้งเดือนรัฐสภา ของสำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา ภายในระยะเวลา 1 เดือนนับจากวันที่เดินทาง

2) นับตั้งแต่การเริ่มรับตำแหน่งในโลกสภาครั้งใหม่ สมาชิกต้องลงนามตัวอย่างลายมือชื่อจำนวน 3 จุด ในแบบที่กำหนดซึ่งสามารถรับได้ที่สำนักงานประกาศแจ้งเดือนรัฐสภา เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงของเจ้าหน้าที่สำนักงานการชำระเงินและการบัญชี โลกสภา สำนักงานการชำระเงินธนาคารแห่งอินเดีย รัฐสภา กรุงนิวเดลี และสำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา เกี่ยวกับการชำระเงินตามใบเสร็จรับเงิน

3) ในการจัดเตรียมรายงาน สำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา มีหน้าที่ดำเนินการเรื่อง ใบเสร็จรับเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายประจำวัน และจัดส่งเอกสารดังกล่าวไปยัง สำนักงาน การชำระเงิน และการบัญชี เพื่อดำเนินการเรื่องการจ่ายเงิน

(14) เงินเดือน

1) ใบแจ้งเงินเดือนของสมาชิก ซึ่งระบุนการหักค่าใช้จ่ายที่จำเป็นตามที่รัฐบาลกำหนด ได้รับการ จัดเตรียมภายในสัปดาห์ที่สามของทุกเดือนและส่งต่อไปยังสำนักงานการชำระเงินและการบัญชีโลกสภา เพื่อดำเนินการเรื่องการจ่ายเงิน ทั้งนี้ สมาชิกไม่ต้องลงลายมือชื่อในใบแจ้งเงินเดือน

2) สมาชิกทุกคนต้องแจ้งวิธีการจ่ายเงินเดือนอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อเจ้าหน้าที่สำนักงาน การชำระเงินและการบัญชีโลกสภา เช่น (ก) จ่ายให้แก่สมาชิกโดยตรง หรือ (ข) ส่งไปตามภูมิลำเนาหรือที่อยู่ถาวรของสมาชิก (ค) จ่ายเข้าบัญชีธนาคารที่สมาชิกเปิดบัญชีไว้ หรือ (ง) จ่ายเป็นตั๋วแลกเงิน ซึ่งระบุ ชื่อธนาคารหรือสถาบันการเงินตามที่สมาชิกต้องการ

3) สำนักงานการชำระเงินและการบัญชี โลกสภา ทำหน้าที่จ่ายเงินเดือน ค่าใช้จ่ายในการ เดินทาง และค่าใช้จ่ายประจำวัน สำหรับสมาชิก โดยจ่ายเป็นเช็คของธนาคารแห่งอินเดียกรุงนิวเดลี ซึ่งเช็ค ดังกล่าวสามารถส่งจ่ายในนามสมาชิกหรือบัญชีธนาคารตามที่สมาชิกต้องการ ในช่วงสมัยประชุม เช็คสามารถส่งจ่ายในนามสมาชิกและส่งไปยังโต๊ะรับเช็ค ณ สำนักงานประกาศแจ้งเดือนรัฐสภา เพื่อส่ง ให้แก่สมาชิกหรือส่ง ไปตามที่อยู่ถาวรหรือบัญชีธนาคารตามที่สมาชิกต้องการ ในระหว่างกลางสมัยประชุม เช็คจะจัดส่งไปยังที่อยู่ถาวรของสมาชิก หรือบัญชีธนาคาร หรือโต๊ะรับเช็ค ตามที่สมาชิกระบุไว้ สมาชิก สามารถรับค่าตอบแทนได้นอกเหนือจากสถานที่ที่กำหนดโดยส่งจ่ายในรูปของตั๋วแลกเงินหรือเช็คตามคำสั่ง ซึ่งตั๋วแลกเงินหรือเช็คตามคำสั่งดังกล่าว จะจัดส่งเข้ายังบัญชีธนาคารของสมาชิก ในกรณีนี้สมาชิกจะได้รับ หนังสือแจ้งการส่งเช็คเข้าบัญชี

(15) การหักค่าใช้จ่าย - การหักค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเช่าบ้าน ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ จะดำเนินการจาก ใบแจ้งเงินเดือนของสมาชิก โดยคำนวณจากใบเสร็จรับเงินที่ได้รับจากสำนักงานอสังหาริมทรัพย์และ บริษัทโทรคมนาคมต่าง ๆ ในกรณีที่สมาชิกรับเช็คที่โต๊ะรับเช็ค ใบรายการหักค่าใช้จ่ายจะจัดส่งไปให้แก่ สมาชิกพร้อมด้วยใบเสร็จรับเงินที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เงินเดือนของสมาชิกได้รับการส่งไปยังธนาคารกลางแห่ง อินเดีย กรุงนิวเดลี ใบรายการหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ พร้อมกับค่าเช่าบ้าน ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ จะจัดส่งไปให้แก่ สมาชิกผ่านธนาคารสาขาย่อย รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ของรัฐสภา ในกรณีที่ตั๋วแลกเงินหรือเช็คตามคำสั่ง ถูกส่งไปยังธนาคารอื่นนอกเหนือจากธนาคารกลางแห่งอินเดีย ใบรายการหักค่าใช้จ่ายรวมทั้งใบเสร็จรับเงิน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะจัดส่งไปให้แก่สมาชิก โดยมีหนังสือแจ้งการส่งเช็คเข้าบัญชี

(16) ตำแหน่งภายหลังการยุบสภา- ผลอันเนื่องมาจากการยุบสภา ใบแจ้งเงินเดือนของสมาชิก สำหรับช่วงระยะเวลาที่มีการยุบสภาจะถูกระงับไว้ และค่าใช้จ่ายที่มีการเรียกร้องจะได้รับชำระตามใบเสร็จรับเงิน โดยหนังสือรับรองตามคำสั่ง จากสำนักงานอสังหาริมทรัพย์ บริษัทโทรคมนาคม ห้างสมุด ศูนย์สารสนเทศ ฯลฯ

(17) บำนาญ- ตามมาตรา 8 ก ของรัฐบัญญัติ เงินเดือน ค่าตอบแทน และบำนาญของสมาชิก รัฐสภา พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954) กำหนดให้มีการจ่ายบำนาญ จำนวน 8,000 รูปี ต่อเดือน ให้แก่ทุกคนที่เป็น สมาชิกรัฐสภาชั่วคราวหรือสมาชิกรัฐสภาใดก็ตาม ในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง ในกรณีที่สมาชิกรัฐสภา ดำรงตำแหน่งเกินกว่าห้าปี จะได้รับบำนาญเพิ่มขึ้น 800 รูปี ต่อเดือนต่อไปในแต่ละปีที่เพิ่มขึ้นจาก ระยะเวลาห้าปี

เพื่อประโยชน์แห่งการคำนวณระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ในการกำหนดจำนวนบำนาญ ให้คิด คำนวณระยะเวลา 9 เดือนหรือมากกว่า 9 เดือน เป็นระยะเวลา 1 ปีเต็ม

อดีตสมาชิกรัฐสภา ซึ่งมีสิทธิได้รับบำนาญของสมาชิกรัฐสภา มีสิทธิได้รับบำนาญอื่น ๆ จากรัฐบาล กลางหรือสำนักงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้อีก

(18) บำนาญครอบครัวของกลุ่มสมรสหรือผู้อยู่ในอุปการะ - กลุ่มสมรสหรือคู่อาศัยของสมาชิก หรืออดีตสมาชิกที่เสียชีวิตแล้วมีสิทธิได้รับบำนาญครอบครัวเท่ากับร้อยละ 50 ของบำนาญของสมาชิก ที่เสียชีวิต และเริ่มนับตั้งแต่วันที่สมาชิกท่านนั้นเสียชีวิต ส่วนกลุ่มสมรสจะได้รับบำนาญครอบครัวจนกว่าจะ เสียชีวิต และผู้อยู่ในอุปการะจะได้รับเช่นกันแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขตามที่กำหนดในมาตรา 2 (aa) แห่ง รัฐบัญญัติว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญของสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954)

ในกรณีที่บำนาญครอบครัวดังกล่าวไม่อาจจ่ายให้แก่ผู้อยู่ในอุปการะซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาหรือเบิก จ่ายเงินบำนาญตามมาตรา 8A

บุคคลย่อมไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินส่วนที่เหลือของบำนาญครอบครัวในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ก่อนวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2006)

(19) การอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยทางรถไฟโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายของอดีตสมาชิกรัฐสภา- บุคคลผู้ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกรัฐสภาในปัจจุบัน แต่เคยเป็นสมาชิกของทั้งสองสภาในช่วงเวลาใดเวลา หนึ่ง ย่อมมีสิทธิในการเดินทางโดยรถไฟทุกสายในประเทศอินเดียโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามอำนาจ หน้าที่ ซึ่งกำหนดโดยสำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา เพื่อวัตถุประสงค์นี้ ในลักษณะดังนี้

(ก) สามารถเดินทางโดยรถไฟสองชั้นปรับอากาศพร้อมผู้ติดตามหนึ่งคน หรือ

(ข) สามารถเดินทางโดยรถไฟปรับอากาศชั้นหนึ่งหากเดินทางเพียงคนเดียว

มาตรา 71 สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ - (1) บัตรประจำตัว - ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญของสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954) สมาชิกทุกคนจะได้รับบัตรอนุญาตต่าง ๆ ที่ ออกให้โดยสำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา ดังนี้

(1) บัตรประจำตัว - บัตรประจำตัวให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิกในการเดินทางโดยรถไฟปรับอากาศ ชั้นหนึ่งหรือชั้นธุรกิจ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของรถไฟทุกสายในประเทศอินเดีย พร้อมผู้ติดตามหนึ่งคน ซึ่งสามารถเดินทางโดยรถไฟปรับอากาศสองชั้น

(2) บัตรรถไฟของกลุ่มสมรส - กลุ่มสมรสของสมาชิกมีสิทธิพิเศษในการเดินทางโดยรถไฟปรับอากาศ ชั้นหนึ่งหรือธุรกิจ ได้ทุกเที่ยวเช่นเดียวกับสมาชิกทุกคนในประเทศอินเดีย

(3) บัตรเดินทางโดยรถยนต์ – บัตรเดินทางออกให้แก่สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากดินแดนสหภาพแห่งอันดามันและหมู่เกาะนิโคบาร์รวมถึงลักษทวีป

ก) สมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนดินแดนสหภาพแห่งอันดามันและหมู่เกาะนิโคบาร์หรือดินแดนสหภาพของลักษทวีปจะได้รับบัตรเดินทางโดยรถยนต์ ซึ่งสมาชิกสามารถใช้สิทธิเดินทางในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยชั้นสูงสุด(ไม่รวมอาหาร) ในการเดินทางไปยังเขตเลือกตั้งส่วนใดส่วนหนึ่งของตนหรือส่วนอื่นๆ ของเขตเลือกตั้งหรือท่าเรือที่ใกล้ที่สุดบนดินแดนของประเทศอินเดีย

ข) ผู้ร่วมเดินทางหรือคู่สมรสของสมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนดินแดนสหภาพแห่งอันดามันและหมู่เกาะนิโคบาร์หรือดินแดนสหภาพของลักษทวีป มีสิทธิพิเศษในการเดินทางโดยรถยนต์ชั้นสูงสุด(ไม่รวมอาหาร) ระหว่างเกาะและแผ่นดินใหญ่ของประเทศอินเดีย ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับบัตรสำหรับเดินทางเรือ ที่ออกให้แก่คู่สมรสหรือร่วมเดินทางของสมาชิก

ค) สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินจำนวนเท่ากับค่าโดยสารทางเครื่องบินซึ่งเดินทางจากสถานที่พักอาศัยไปยังท่าอากาศยานที่ใกล้ที่สุดบนดินแดนของประเทศอินเดีย

ง) คู่สมรส (ถ้ามี) ของสมาชิกหรือผู้ติดตามหนึ่งคนของสมาชิกซึ่งเดินทางจากสถานที่พักอาศัยซึ่งอยู่บนเกาะไปยังท่าอากาศยานที่ใกล้ที่สุดบนดินแดนของประเทศอินเดียมีสิทธิได้รับเงินจำนวนเท่ากับค่าโดยสารทางเครื่องบินเช่นเดียวกับสมาชิก

บัตรผ่านดังกล่าวไม่สามารถโอนให้คนอื่นได้และมีอายุการใช้งานเฉพาะในช่วงที่สมาชิกยังดำรงตำแหน่งและเมื่อสิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่ง ต้องส่งคืนบัตรนั้นให้แก่สำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา

เมื่อสมาชิกเดินทางคนเดียวหรือเดินทางพร้อมกับคู่สมรสและหรือกับผู้ติดตาม โดยใช้บัตรประจำตัวหรือบัตรเดินทางโดยรถยนต์ จะต้องกรอกแบบการเดินทางโดยทางรถไฟหรือแบบการเดินทางโดยรถยนต์ ทั้งนี้ แล้วแต่กรณี และในลักษณะเดียวกันนี้ แบบที่กรอกข้อมูลเสร็จแล้วให้จัดส่งไปยังพนักงาน ที่รวบรวมตั๋วรถไฟหรือเจ้าหน้าที่เรือยนต์ เมื่อสิ้นสุดการเดินทาง หนังสือที่บรรจุแบบการเดินทางโดยรถไฟและทางเรือยนต์ของสมาชิก ผู้ติดตามหนึ่งคนและคู่สมรสของสมาชิกสำนักงานประกาศแจ้งเดือนรัฐสภาจะจัดส่งไปให้แก่สมาชิกรัฐสภา หากสมาชิกร้องขอ

ในกรณีบัตรประจำตัวและบัตรสำหรับเดินทางโดยเรือ รวมถึงบัตรรถไฟและบัตรสำหรับเดินทางโดยรถยนต์ของคู่สมรสสูญหาย สมาชิกต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับการสูญหายของบัตร และแจ้งข้อเท็จจริงต่อสำนักงานประกาศแจ้งเดือนรัฐสภา พร้อมกับแนบสำเนาการแจ้งสูญหายไปให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ถ้าบัตรสูญหายในขณะที่เดินทางโดยรถไฟหรือเครื่องบิน ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจรถไฟหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจท่าอากาศยาน ทั้งนี้แล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตามสำเนาบัตรอาจออกให้โดยการร้องเรียนไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎรตามที่บัญญัติไว้ตามระเบียบข้อที่ 16 ว่าด้วยระเบียบ(การเดินทางและค่าตอบแทนประจำวัน)ของสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2490 (ค.ศ. 1947) สมาชิกต้องใช้รูปถ่ายขนาดทำหนังสือเดินทางจำนวนสองแผ่นเมื่อขอขึ้นทำสำเนาบัตร

สมาชิกที่ทำบัตรโดยสารรถไฟของตัวเองและของกลุ่มสมรสสูญหายเป็นครั้งที่สาม นอกจากจะชี้แจงกรณีการสูญหายของบัตรต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและทำหน้าที่ส่งถึงสำนักเลขานุการแห่งโลกสภา พร้อมแนบสำเนารายงานไปให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและชี้แจงกรณีการสูญหายซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำแล้ว ให้สมาชิกไปพบคณะกรรมการร่วมว่าด้วยเงินเดือนและเงินตอบแทนของสมาชิกรัฐสภา ถ้าคณะกรรมการร่วมพอใจกับคำชี้แจง อาจเสนอเรื่องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาออกบัตรเดินทางให้ใหม่ ถ้าประธานสภาผู้แทนราษฎรรับรองคำเสนอแนะของคณะกรรมการ อาจมีการออกบัตรใหม่ให้แก่สมาชิกนั้น และสมาชิกอาจได้รับความไม่สะดวกในการเดินทางโดยรถไฟ โดยต้องออกค่าใช้จ่ายเอง จนกว่าบัตรใหม่จะออกให้แก่สมาชิกแล้วเสร็จ

กรณีบัตรประจำตัวและบัตรสำหรับเดินทางโดยรถยนต์ที่ออกให้แก่สมาชิกข้าราชการหรือข้าราชการซึ่งเกิดจากการใช้งานเป็นเวลานาน อาจออกบัตรใหม่ให้แทนเมื่อสมาชิกยื่นคำขอโดยใช้รูปถ่ายขนาดทำหนังสือเดินทางจำนวนหนึ่งแผ่น พร้อมบัตรประจำตัวและบัตรสำหรับเดินทางรถยนต์ตัวจริงแนบมาด้วย

(2) การออกตั๋วสำหรับการเดินทางโดยเครื่องบิน

(ก) ตามมาตรา 4, 5 และ 5(1A) แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทนและบำนาญของสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954) สมาชิกมีสิทธิในการเดินทางไปและกลับเพื่อประโยชน์แห่งการเข้าร่วมประชุมของสภาหรือเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการ เป็นต้น ตลอดถึงการเดินทางในระยะกลาง นอกจากนี้ ตามมาตรา 5(2) แห่งรัฐบัญญัติที่กำหนดว่า สมาชิกรัฐสภามีสิทธิในการเดินทางโดยเครื่องบินคนเดียวได้ จำนวน 32 เที่ยวบินจากสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใดไปยังสถานที่อื่นใดในประเทศอินเดีย ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสมัยประชุม สำหรับการเดินทาง สมาชิกสามารถรับตั๋วได้จากสายการบินอินเดียแอร์ไลน์ โดยการนำบัตรเดินทางที่ออกให้โดยสำนักเลขานุการแห่งโลกสภา โดยใช้แบบตามที่กำหนดค่าตั๋วสำหรับการเดินทางนั้นสามารถปรับได้ ตามใบเสร็จรับเงินในการเดินทางและค่าตอบแทนประจำวัน

(ข) การอำนวยความสะดวกด้านค่าใช้จ่ายล่วงหน้าดังกล่าว สมาชิกจะได้รับในการเดินทางที่เกี่ยวกับภารกิจของรัฐสภาและสมาชิกมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าตอบแทนประจำวัน

(3) ที่พัก

(1) **ที่พักชั่วคราว** หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปทุกครั้งของโลกสภา การจัดหาที่พักชั่วคราวให้แก่สมาชิก ได้แก่ บ้านพักรับรองของรัฐ อาคารที่พัก โรงแรม และโรงแรมเวสเทิร์น คอร์ท เป็นต้น ที่กรุงนิวเดลี ด้วยการปรึกษารัฐบาลกับสำนักงานคณะกรรมการอสังหาริมทรัพย์ กระทรวงการพัฒนาเมืองที่พิกดังกล่าวให้ถือเป็นที่พักชั่วคราว โดยระหว่างที่พัก ณ ที่พักชั่วคราว สมาชิกจะได้รับที่พักซึ่งเป็นห้องสุทประเภทเตียงเดี่ยวโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจนกว่าจะได้ที่พักถาวร อย่างไรก็ตาม สมาชิกจะต้องเสียค่าใช้จ่ายค่าอาหารและค่าบริการอื่น ๆ รวมถึงค่าโทรศัพท์ ฯลฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงระหว่างที่พักอยู่ที่บ้านพักรับรองหรืออาคารที่พักหรือโรงแรม ฯลฯ หากสมาชิกร้องขอ บริษัทโทรศัพท์มหานคร นิกัม จำกัด (MTNL) จะให้บริการติดตั้งสัญญาณเครือข่ายโทรศัพท์ที่บ้านพักชั่วคราว และการใช้โทรศัพท์ระหว่างพักอาศัย

ที่บ้านพักรับรองจะต้องสอดคล้องกับค่าโทรศัพท์ที่ใช้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในช่วงหนึ่งปีตามระเบียบว่าด้วยการอำนวยความสะดวกที่พักออาศัยและการให้บริการโทรศัพท์(ของสมาชิกรัฐสภา) (ฉบับแก้ไข) พ.ศ. 2499 ค.ศ. 1956)

(2) **ที่พักถาวร**

(ก) ตามบทบัญญัติที่ใช้ในระเบียบ ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านที่พักและการให้บริการเกี่ยวกับโทรศัพท์(ของสมาชิกรัฐสภา) ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) สมาชิกแต่ละคนสิทธิในการอยู่อาศัยที่แฟลตหรือพักที่โรงแรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ในกรณีที่สมาชิกได้รับ ที่พักในรูปแบบบังกะโล สมาชิกนั้นจะต้องชำระค่าที่พักเต็มราคา หากสมาชิกได้รับสิทธิในที่พักอาศัยนั้น

(ข) สมาชิกรัฐสภาหรือครอบครัวของสมาชิกสามารถอาศัยอยู่ที่บ้านพักนั้นได้ไม่เกินหนึ่งเดือนหลังจากเกษียณอายุราชการ การลาออกและการถูกปลดหรือการสิ้นสุดการเป็นสมาชิกรัฐสภา โดยจะต้องชำระค่าธรรมเนียม (ถ้ามี) ในอัตราเดียวกันและต้องชำระในทันที

(ค) ในกรณีที่สมาชิกรัฐสภาเสียชีวิต อย่างไรก็ตาม สมาชิกในครอบครัวของสมาชิกนั้นสามารถพักอาศัยในสถานที่พักนั้นได้ และต้องชำระค่าค่าธรรมเนียมในทันทีในอัตราเดียวกันกับที่สมาชิกรัฐสภาชำระก่อนที่จะเสียชีวิต เป็นระยะเวลาหกเดือน ซึ่งหลังจากนั้นจะยกเลิกการให้พักออาศัย

(ง) สถานที่ซึ่งจัดให้เป็นที่พักออาศัยของสมาชิกรัฐสภา มีดังนี้

(เอ) **บังกะโล**

ถนน Ashoka ถนน Atul Grove ตรอก Balwantrai Mehta ถนน Dr. Bishamber Das Marg, Mahadev ตรอก Canning ตรอก Copernicus ตรอก Dupleix ถนน Ferozeshah ถนน Gurudwara Rakabganj ตรอก Harish Chandra Mathur ถนน Janpath, Lodhi Estate, Lodhi Garden, Humayun ถนน Mathura ส่วน Pandara ถนน Purana Qila ถนน Dr. Rajendra Prasad ตรอก Pt. Pant Marg, Safdarjung ถนน Sahajahan ตรอก South Avenue ตรอก Tughlak ถนน Talkatora ตรอก Teen Murti ตรอก Telegraph ตรอก Windsor Place, Willingdon Crescent, Talkatora

(บี) **แฟลต**

North อเวนิว South อเวนิว ถนน Meena Bagh และ Baba Kharak Singh Marg.

(ซี) **ที่พักรับรอง**

Western คอร์ท และ บ้านพัก Vithalbai Patel

(จ) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ของ C.P.W.D. ต่อไปนี้จัดการเกี่ยวกับการดูแลรักษาทั่ว ๆ ไป และค่าใช้จ่ายประจำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พักอาศัยอยู่

สถานที่ตั้ง

(เอ) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ C.P.W.D. นอร์ธ อเวนิว	ตั้งอยู่บริเวณใกล้แฟลต เลขที่ 89
(บี) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ C.P.W.D. เซ้าท์ อเวนิว	ตั้งอยู่บริเวณใกล้แฟลต เลขที่ 181
(ซี) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ C.P.W.D. ถนน Ferozeshah	ตั้งอยู่บริเวณใกล้บังกะโล เลขที่ 5
(ดี) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ C.P.W.D. Vithalbhai Patel House	โซน หมายเลข 1 (ตรงข้ามสโมสร คอนสตีทิวชั่น) ชั้นแรก
(อี)ฝ่ายประชาสัมพันธ์ C.P.W.D. ตรอก Sunheri Bagh	บังกะโลใหม่ เลขที่ 1 ถนน Sunheri Bagh
(เอฟ) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ C.P.W.D. แฟลต M.S. ถนน B.K.S.	บล็อก "C" ชั้น 1
(จี) ต้อนรับของโรงแรมเวสเทิร์น คอร์ท	ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน

(4) ระบบการให้บริการไฟฟ้าและน้ำ

(1) สำหรับการให้บริการไฟฟ้าและน้ำภายในบังกะโลและแฟลต สมาชิกรัฐสภาต้องยื่นเรื่อง โดยตรงต่อสภาเทศบาลกรุงนิวเดลี หรือเจ้าหน้าที่ติดต่อของสภาเทศบาลกรุงนิวเดลี ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ห้องหมายเลข 314 สำนักงานรัฐสภา ตลอดทั้งปีในแบบที่กำหนดได้ที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสำนักงาน ประกาศแจ้งเดือนรัฐสภา และห้องหมายเลข 314 อาคารรัฐสภา เงินมัดจำถูกกำหนดไว้แน่นอนเป็นค่ามัดจำ การรักษาความปลอดภัย น้ำและการเชื่อมต่อไฟฟ้าจำนวนเงินค่ามัดจำการรักษาความปลอดภัย การเชื่อมต่อไฟฟ้าและน้ำแตกต่างกันตามอุปกรณ์รับไฟฟ้าที่กำหนดของสถานที่และขนาดมาตรน้ำ ทั้งนี้ จำนวนเงินที่ถูกต้องที่สมาชิกจะต้องวางมัดจำ โดยสามารถสอบถามได้โดยตรงจากเจ้าหน้าที่ติดต่อของสภาเทศบาล กรุงนิวเดลี ห้องหมายเลข 314 อาคารรัฐสภา

(2) การชำระเงินตามบัญชีของสภาเทศบาลนิวเดลี รวมทั้งค่ามัดจำการรักษาความปลอดภัย สามารถจ่ายได้ที่สำนักงานชำระเงินของธนาคารแห่งอินเดียในสำนักงานรัฐสภา หรือธนาคารสาขา ในสำนักงานรัฐสภา หรือที่สำนักงานของสภาเทศบาลนิวเดลี

(3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนจะได้รับสิทธิในส่วนที่เกี่ยวกับที่พักอาศัยที่จัดสรรให้แก่ สมาชิก โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในการใช้น้ำสูงถึง 2,000 กิโลลิตรและไฟฟ้าจำนวนสูงสุดที่ 50,000 หน่วย ที่วัดตามมาตรวัดไฟฟ้า ซึ่งจัดให้เฉพาะสมาชิก ที่พักอาศัยที่ไม่มีมาตรวัดไฟฟ้า หรือจำนวน 25,000 หน่วย ที่วัด จากมาตรวัด ไฟฟ้าและจำนวน 25,000 หน่วย ที่วัดจากมาตรวัดไฟฟ้าต่อปี สิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว ยังจัดให้แก่สมาชิกซึ่งพักอาศัยในสถานที่พักส่วนตัวในกรุงนิวเดลี การไม่ใช้ไฟฟ้าและน้ำซึ่งคิดหน่วยเป็น

กิโลลิตรจะยกไปคำนวณในปีถัดไปและส่วนเกินใด ๆ จากหน่วยการใช้ไฟฟ้าและน้ำที่เกิดขึ้นจะปรับยอดคำนวณจากหน่วยการใช้ไฟฟ้าและน้ำเป็นกิโลลิตรของสมาชิกในปีถัดไป ถ้าทั้งสามมีและภรรยาเป็นสมาชิกรัฐสภาและพักอาศัยในสถานที่พักเดียวกัน การได้สิทธิการใช้ไฟฟ้าและน้ำโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในสถานที่พักอาศัยซึ่งจัดให้แก่สมาชิคนั้นจะคำนวณโดยแยกกัน ทั้งนี้ สมาชิกไม่ต้องชำระจนกว่าการใช้ไฟฟ้าจะสูงถึง 100,000 หน่วย และการใช้น้ำ จะสูงถึง 8,000 กิโลลิตร ต่อปี

ในกรณีที่สมาชิกลาออกหรือสิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งหรือเสียชีวิต สมาชิกหรือครอบครัวของสมาชิกจะได้รับสิทธิการใช้ไฟฟ้าจำนวนหลายหน่วยและน้ำหลายกิโลลิตร เฉพาะในปีนั้นในที่พักอาศัยดังกล่าวภายในระยะเวลาหนึ่งเดือน นับจากที่ลาออก สิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง หรือเสียชีวิต

(5) ร้านอาหาร – ร้านอาหารมีจำหน่ายทั้งที่นอร์ธ อเวนิว และเซาท์ อเวนิว ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับฝ่ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีการบริการอาหารอินเดีย การให้บริการร้านอาหารยังมีอีกแห่งหนึ่งที่โรงแรมเวสเทิร์นคอร์ท

(6) สโมสรและห้องโถง – ห้องโถงได้จัดไว้สำหรับการพักผ่อนและสนทนาสำหรับสมาชิก ณ นอร์ธ อเวนิว และเซาท์ อเวนิว ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับฝ่ายประชาสัมพันธ์ (ด้านบนของร้านอาหารสมาชิก) นอกจากนี้ยังมีสโมสรคอนสตีทิวชัน ซึ่งตั้งอยู่ใน Vithalbhai Patel House เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับสมาชิก ทั้งนี้ สมาชิกทุกคนมีสิทธิในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสโมสรแห่งนี้ โดยมีค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขที่กำหนด

(7) การอำนวยความสะดวกด้าน โทรศัพท์

(1) สมาชิกมีสิทธิได้ใช้โทรศัพท์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จำนวน 2 เครื่อง โดย 1 เครื่องติดตั้งในที่พักอาศัยหรือสำนักงาน ณ กรุงเคลลี และอีกหนึ่งเครื่องในที่พักอาศัยหรือสถานที่ที่สมาชิกเลือกในเขตเลือกตั้งหรือในรัฐที่สมาชิกมีภูมิลำเนาอยู่ การโทรภายในประเทศ จำนวน 50,000 ครั้ง ในหนึ่งปี ไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับสมาชิกของโทรศัพท์ทั้ง 2 เครื่อง อย่างไรก็ตาม ประธานคณะกรรมการกิจการของรัฐสภา ยกเว้นประธานคณะกรรมการวิสามัญหรือประธานคณะกรรมการร่วมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือประธานคณะกรรมการวิสามัญอื่นๆ ย่อมได้รับการยกเว้นการชำระค่าโทรศัพท์ภายในประเทศจากโทรศัพท์ที่ติดตั้งในสถานที่พักอาศัยในกรุงเคลลีหรือนิวเคลลี

(2) สมาชิกทุกคนมีสิทธิได้ใช้โทรศัพท์เพิ่มอีก 1 เครื่องทั้งที่สถานที่พักอาศัยในกรุงเคลลีหรือกรุงนิวเคลลี หรือสถานที่พักอาศัยตามปกติของสมาชิกหรือสถานที่ ๆ สมาชิกเลือกรัฐ ซึ่งเป็นเขตเลือกตั้งของสมาชิก หรือในรัฐที่สมาชิกมีภูมิลำเนาอยู่และสิทธิได้รับค่าโทรศัพท์ภายในประเทศโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอีกจำนวน 50,000 ครั้ง ในระหว่างปีเพื่อใช้ประโยชน์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

(3) การโทรดังกล่าวสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

(4) สมาชิกจะใช้หมายเลขโทรศัพท์ใดก็ได้ เพื่อการโทรภายในประเทศโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจำนวน 150,000 ครั้ง โดยมีเงื่อนไขว่า เครื่องโทรศัพท์นั้นจดทะเบียนในชื่อสมาชิกและค่าธรรมเนียมการติดตั้งและค่าเช่าเครื่องโทรศัพท์ที่เพิ่มขึ้น สมาชิกต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

(5) นอกจากนี้สมาชิกทุกคนมีสิทธิได้รับโทรศัพท์เคลื่อนที่จากบริษัท โทรคมนาคม MTNL กรุงนิวเดลี จำนวน 1 เครื่อง และโทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัท โทรคมนาคม MTNL/BSNL หรือระบบรับสายเคลื่อนที่ส่วนตัวในกรณีให้บริการของบริษัท โทรคมนาคม MTNL/BSNL ไม่มีไว้ให้บริการ โดยมีบริการอำนวยความสะดวกในการใช้โครงข่ายในเขตเลือกตั้ง ซึ่งมีการปรับระบบการโทรจากเครือข่ายการโทรที่มีอยู่แล้วจำนวน 1,005,000 ครั้ง เป็น 3 เครื่อง อย่างไรก็ตาม ค่าลงทะเบียนและค่าเช่าเครื่องสำหรับการเชื่อมต่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่วนตัว สมาชิกจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

(6) สมาชิกมีสิทธิใช้ระบบแถบความถี่กว้างของบริษัท โทรคมนาคม MTNL/BSNL จากโทรศัพท์ จำนวน 3 เครื่อง ๆ ใดเครื่องหนึ่งดังกล่าว ภายใต้เงื่อนไขให้รัฐบาลชำระค่าบริการโดยตรงจำนวน 1,500 รูปี ต่อเดือน ให้แก่บริษัท โทรคมนาคม MTNL/BSNL โดยตรง

(7) สำหรับการติดตั้งโทรศัพท์ดังกล่าว สมาชิกต้องยื่นแบบตามที่กำหนดของสำนักประกาศแจ้งเตือนรัฐสภา หรือสำนักงานสาขาก็ได้

(8) ในกรณีที่สมาชิกเสียชีวิตในขณะดำรงตำแหน่ง ครอบครัวของสมาชิกมีสิทธิที่จะรักษาโทรศัพท์ไว้ได้ในระยะเวลาไม่เกิน 2 เดือน นับจากวันที่สมาชิกเสียชีวิต รวมทั้งมีสิทธิได้รับประโยชน์ดังกล่าวซึ่งเป็นสิทธิของสมาชิกดังกล่าวก่อนสมาชิกเสียชีวิต

(8) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการแพทย์

(1) ตามแผนสาธารณสุขของรัฐบาลกลางซึ่งครอบคลุมถึงสมาชิกรัฐสภา กำหนดให้ร้านขายยาในกรุงนิวเดลี ดังต่อไปนี้ให้บริการทางการแพทย์แก่สมาชิกรัฐสภา และครอบครัว

ที่ตั้งร้านขายยา	พื้นที่ซึ่งเป็นสถานที่พักอาศัยของสมาชิกรัฐสภาที่ได้รับบริการ
------------------	--

(ก) นอร์ธ อเวนิว	นอร์ธ อเวนิวและบ้านพักในบริเวณใกล้เคียง
------------------	---

(ข) เซาธ์ อเวนิว	เซาธ์ อเวนิว และบ้านพักในบริเวณใกล้เคียง
------------------	--

(ค) คอนสตีทิวชัน เฮาส์	บ้านพักในบริเวณใกล้เคียงกับถนน Curzon (ค้ายทหาร)
------------------------	--

(ง) เทเลกราฟ เลน	บ้านพักในบริเวณใกล้เคียงกับเทเลกราฟ เลน
------------------	---

(จ) ถนน ดร. ซากีร์ ฮุสเซน	บ้านพักในบริเวณใกล้เคียงกับถนน ดร. ซากีร์ ฮุสเซน
---------------------------	--

ร้านขายยาตำรับฮินดู (อายุรเวท – Ayurvedic) ตั้งอยู่ที่แฟลต หมายเลข 121 นอร์ธ อเวนิว

โดยให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภา

ร้านขายยา Unani ตั้งอยู่ที่แฟลต หมายเลข 31 โดยให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภา

ร้านขายยา Homoeopathic ตั้งอยู่ที่แฟลต หมายเลข 155 เซาธ์ อเวนิว ให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภา

หมายเหตุ การจัดสรรร้านขายยาไว้รองรับสมาชิกรัฐสภาที่พักอาศัยอยู่นอกพื้นที่ที่ระบุไว้ข้างต้นจะกำหนดจากที่ตั้งที่พักอาศัยของสมาชิกรัฐสภา

* การรักษาโรคด้วยสิ่งคล้ายคลึงกับสิ่งที่ทำให้เป็นโรคนั้น เช่น การปลูกฝี

(2) แผนสาธารณสุขของรัฐบาลกลางระบุว่า สมาชิกรัฐสภาและ ‘ครอบครัว’ ซึ่งได้แก่ ภรรยา หรือสามี แล้วแต่กรณี บุตรหรือบุตรบุญธรรม และบิดามารดาที่ยังพึ่งพาและพักอาศัยอยู่กับสมาชิกรัฐสภา เท่านั้นที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ตามแผนสาธารณสุขดังกล่าว สมาชิกในครอบครัวนอกเหนือจากนี้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์

(3) สมาชิกรัฐสภาซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลงสามารถใช้บริการทางการแพทย์ต่อไปได้อีก 1 เดือน

(4) ในการกำหนดให้สิทธิแก่บุคคลในการรับผลประโยชน์จากแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขจะออกบัตรประจำตัวพิเศษซึ่งระบุรายละเอียดของบุคคลที่มีสิทธิรับผลประโยชน์จากแผนสาธารณสุข ด้วยเหตุนี้ สมาชิกรัฐสภาจำต้องกรอกรายละเอียดในบัตรดัชนีที่ได้รับจากสำนักประกาศแจ้งเดือนรัฐสภา

(5) ศูนย์ปฐมพยาบาล ศูนย์ปฐมพยาบาลเปิดทำการที่ห้องโถงกลางในอาคารรัฐสภา ตลอดทั้งปี เพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินใด ๆ ที่เกิดขึ้นภายในบริเวณอาคารรัฐสภา ศูนย์ปฐมพยาบาลเปิดให้บริการทุกวันทำการ ตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึงเวลา 18.00 นาฬิกา ในช่วงระหว่างกลางสมัยประชุม และเปิดให้บริการในช่วงสมัยประชุม ตั้งแต่เวลา 09.00 นาฬิกา หรือไม่เกิน 30 นาที หลังจากที่ตั้งสองสภาเริ่มในแต่ละวันว่า สภาใดจะเปิดประชุมช้ากว่า ศูนย์ปฐมพยาบาลอีกแห่งเปิดให้บริการที่ห้องหมายเลข 11 และ 12 อาคาร Vitalbhai Pated House ตั้งแต่เวลา 09.00 นาฬิกา ถึงเวลา 14.00 นาฬิกา และเวลา 15.00 นาฬิกา ถึงเวลา 17.00 นาฬิกา ทุกวันทำการ ยกเว้นวันเสาร์ ส่วนวันเสาร์ที่สองของเดือนถือเป็นวันหยุดราชการ ในวันเสาร์อื่น ๆ ของเดือน ศูนย์ปฐมพยาบาลจะเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 09.00 นาฬิกา ถึงเวลา 13.00 นาฬิกา

(6) ศูนย์การแพทย์ ศูนย์การแพทย์ตั้งอยู่ที่ชั้นใต้ดินของอาคารรัฐสภาส่วนต่อเติมและเปิดทำการตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึงเวลา 17.00 นาฬิกา ทุกวันทำการ อย่างไรก็ตาม หน่วยกายภาพบำบัด หน่วยตรวจทางห้องปฏิบัติการและแผนกเอกซเรย์ เปิดทำการตั้งแต่เวลา 09.00 นาฬิกา ถึงเวลา 16.00 นาฬิกา ศูนย์การแพทย์นี้มีเครื่องเอกซเรย์ อัลตราซาวด์ กายภาพบำบัด หน่วยตรวจทางห้องปฏิบัติการ จักษุแพทย์ ศัลยแพทย์ทันตกรรม สูตินรีแพทย์ ศัลยแพทย์หูคอจมูกและศัลยแพทย์กระดูก จะเข้ามาประจำที่ศูนย์ สัปดาห์ละหกครั้งเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกรัฐสภา นรีแพทย์ แพทย์ผู้ชำนาญทางโรคผิวหนัง จิตแพทย์ จะเข้ามาประจำที่ศูนย์สัปดาห์ละสามครั้ง นักโภชนาการจะเข้ามาประจำที่ศูนย์สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ในช่วงสมัยประชุมเท่านั้น แพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะโรคหัวใจและการรักษาจะเข้ามาประจำที่ศูนย์สัปดาห์ละสองครั้ง กุมารแพทย์จะเข้ามาที่ศูนย์สัปดาห์ละสามครั้ง และมีการเก็บบันทึกการตรวจสุขภาพของสมาชิกรัฐสภา

(9) เงินทรองจ่ายเพื่อซื้อยานพาหนะ - จากการประกาศใช้ระเบียบของสมาชิกรัฐสภา (ว่าด้วยเงินทรองจ่ายเพื่อจัดซื้อยานพาหนะ) ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) เมื่อวันที่ 3 มกราคม ค.ศ. 1986 นั้นสมาชิกรัฐสภาที่มีสิทธิได้รับเงินทรองจ่ายในอัตราเท่ากับราคาตามจริงของยานพาหนะที่สมาชิกรัฐสภาผู้นั้นต้องการจะจัดซื้อ แต่ไม่เกิน 100,000 รูปี อย่างไรก็ตาม หากสมาชิกรัฐสภาซื้อยานพาหนะและชำระเงินเต็มราคาไปแล้ว จะไม่มีสิทธิได้รับเงินทรองจ่าย เมื่อสมาชิกรัฐสภาจ่ายเงินส่วนหนึ่งเพื่อซื้อยานพาหนะสมาชิกรัฐสภาจะได้รับเงินทรองจ่ายในอัตราเท่ากับยอดเงินคงเหลือที่จะต้องจ่ายตามที่สมาชิกรัฐสภาทำหนังสือรับรองไว้ การชำระหนี้เงินทรองจ่ายพร้อมดอกเบี้ยจะหักจากเงินเดือนของสมาชิกรัฐสภาผู้นั้นโดยผ่อนชำระได้ไม่เกิน 60 งวด แต่ต้องไม่เกินระยะเวลาที่สมาชิกรัฐสภาดำรงตำแหน่ง เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาสิ้นสุดลง การชำระหนี้เงินทรองจ่ายพร้อมดอกเบี้ย จะต้องผ่อนชำระให้หมดภายใน 1 งวด

(10) ห้องสำรองที่นั่งและบัตรโดยสารรถไฟ - ห้องสำรองที่นั่งและบัตรโดยสารรถไฟเปิดทำการที่อาคารรัฐสภาและบริเวณใกล้เคียงกับห้องรับรองในอาคารรัฐสภาตลอดทั้งปี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกรัฐสภา ห้องสำรองที่นั่งและบัตรโดยสารรถไฟเปิดทำการในช่วงสมัยประชุมตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึงเวลา 20.00 นาฬิกา (วันจันทร์ถึงวันเสาร์) และตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึงเวลา 14.00 นาฬิกา ในวันอาทิตย์ ในช่วงพักสมัยประชุม จะเปิดทำการตั้งแต่เวลา 10.00 ถึงเวลา 17.00 นาฬิกา (วันจันทร์ถึงวันเสาร์) และตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึง 14.00 นาฬิกา ในวันอาทิตย์ สมาชิกรัฐสภาและคู่สมรสสามารถสำรอง ที่นั่งในรถไฟได้ที่ห้องสำรองที่นั่งที่อาคารรัฐสภา และแขก ผู้ติดตาม เพื่อนของสมาชิกรัฐสภาสามารถสำรองที่นั่งได้ที่ห้องสำรองที่นั่งในบริเวณใกล้เคียงกับห้องรับรองในอาคารรัฐสภา

(11) ห้องสำรองที่นั่งและบัตรโดยสารเครื่องบิน - ห้องสำรองที่นั่งและบัตรโดยสารเครื่องบินของสายการบินอินเดียนแอร์ไลน์ เปิดทำการที่อาคารรัฐสภาตลอดทั้งปี ในช่วงสมัยประชุม ห้องสำรองที่นั่งและบัตรโดยสารเครื่องบินเปิดทำการตั้งแต่เวลา 10.10 นาฬิกา ถึงเวลา 19.00 นาฬิกา (วันจันทร์ถึงวันศุกร์) และตั้งแต่เวลา 10.10 นาฬิกา ถึง 17.15 นาฬิกา ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ในช่วงพักสมัยประชุม จะเปิดทำการตั้งแต่เวลา 10.10 ถึง 17.15 นาฬิกา (วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์) สมาชิกรัฐสภาสามารถสำรองที่นั่งและบัตรโดยสารของสายการบินอินเดียนแอร์ไลน์ได้ที่ท่าอากาศยานชาฟคาร์จุง กรุงนิวเดลี

(12) ธนาคารแห่งอินเดีย

(1) ธนาคารแห่งอินเดียสาขาย่อยเปิดทำการตลอดทั้งปีที่ห้องหมายเลข 57 ชั้น 1 อาคารรัฐสภา เปิดให้บริการทุกวันทำการตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึงเวลา 16.00 นาฬิกาทุกวัน ยกเว้นวันเสาร์ที่เปิดให้บริการถึงเวลา 13.00 นาฬิกา เท่านั้น ธนาคารสาขานี้เปิดให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น บัญชีออมทรัพย์และบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน ตั๋วแลกเงิน เช็คเดินทาง บัตรเอทีเอ็มเอสบีไอเงินสดและเดบิต อินเทอร์เน็ต บัญชีฝากประจำ บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ รับชำระค่าน้ำค่าไฟในนามของสภาเทศบาลกรุงนิวเดลี รับชำระค่าโทรศัพท์ ฯลฯ

(2) ธนาคารแห่งอินเดียอีกสาขาหนึ่งเปิดทำการตลอดทั้งปีที่ชั้นล่างของอาคารรัฐสภาส่วนต่อเติม เปิดให้บริการทุกวันทำการตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึงเวลา 16.00 นาฬิกา ยกเว้นวันเสาร์ที่เปิดให้บริการถึงเวลา 13.00 นาฬิกา ธนาคารสาขานี้เปิดให้บริการต่าง ๆ เช่น บัญชีออมทรัพย์และบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน บัตรรับรองการให้เช็คเอสบีไอ อินเทอร์เน็ต (E-Pay E-rail) บัญชีเงินฝากแบบมีระยะเวลา ตัวแลกเงิน การโอนเงินไปยังบัญชีธนาคารต่างสาขา เช็คเดินทาง การทำธุรกรรมเอทีเอ็มผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รับชำระภาษีเงินได้และภาษีโดยตรงประเภทอื่น ๆ รับวางแผนการลงทุน ฯลฯ

(13) **ที่ทำการไปรษณีย์** - ที่ทำการไปรษณีย์สาขาย่อยสองสาขา สาขาแรกเปิดให้บริการที่ชั้นล่างบริเวณใกล้กับลิฟต์หมายเลข 5 ที่อาคารรัฐสภา และอีกสาขาตั้งอยู่ที่ชั้นใต้ดินของอาคารรัฐสภาส่วนต่อเติม เปิดให้บริการตลอดทั้งปีโดยในวันทำการนั้น ที่ทำการไปรษณีย์จะเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา ถึงเวลา 18.00 นาฬิกา และให้บริการต่าง ๆ เช่น จำหน่ายตราไปรษณียากร ใบรับรองการส่งไปรษณีย์ ลงทะเบียนจดหมาย รับประกันจดหมายและพัสดุ ส่งรษณีย์ ส่งโทรเลข บัญชีออมทรัพย์ จำหน่ายและชำระเงิน ตัวแลกเงินไปรษณีย์อินเดีย ชำระค่าโทรศัพท์/ค่าบันทึกเสียงด้วยเครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น นอกจากนี้ ที่ทำการโทรเลขเปิดทำการที่อาคารรัฐสภาตั้งแต่หนึ่งสัปดาห์ก่อนการเปิดประชุมรัฐสภาไปจนถึงหนึ่งสัปดาห์หลังจากที่ปิดสมัยประชุม

(14) **การจัดการด้านการคมนาคม-การบริการสมาชิก-แผนกบริการสมาชิก** ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในการคมนาคมระดับดีที่สุดแก่สมาชิกรัฐสภาในการเดินทางระหว่างรัฐสภาและที่พักอาศัยและจากที่พักอาศัยไปยังรัฐสภาในอัตราค่าใช้จ่ายที่ต่ำสุด คือ 5 รูปีต่อเที่ยวต่อคน การให้บริการรถรับ-ส่งระหว่างอาคารรัฐสภากับอาคารใกล้เคียง ไม่เสียค่าใช้จ่าย ผู้ติดตามสมาชิกจะได้รับอนุญาตให้ใช้บริการรถรับ - ส่งได้ก็ต่อเมื่อเดินทางกับสมาชิกที่ตนเป็นผู้ติดตาม

(15) **การออกบัตรปันส่วนให้แก่สมาชิก** - สำนักงานย่อยของกรมจัดสรรประจำกรุงเดลี เปิดทำการอยู่ภายในฝ่ายประชาสัมพันธ์ภายใน ในอาคารรัฐสภาในช่วงเปิดสมัยประชุมระหว่างเวลา 11.00 - 13.00 นาฬิกา เพื่อความสะดวกของสมาชิก สมาชิกสามารถสมัครรับบัตรปันส่วน(เพื่อซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค) ของตนเอง ครอบครัว และแขกได้ที่สำนักงานย่อยแห่งนี้

(16) **การยื่นแบบขอคืนภาษี** - ในช่วงเปิดสมัยประชุม กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) ได้จัดตั้งหน่วยภาษีเงินได้ขึ้นในห้องสี่เหลี่ยมด้านหลังห้องประชุมใหญ่ ข้างอาคารรัฐสภา เพื่อให้ความช่วยเหลือสมาชิกในการยื่นแบบการขอคืนภาษีและแบบอื่น ๆ

(17) **การให้บริการโต๊ะบริการก๊าซแอลพีจีของภาคอุตสาหกรรมน้ำมัน** - โต๊ะให้บริการก๊าซแอลพีจีของภาคอุตสาหกรรมน้ำมันได้เปิดดำเนินการในห้องสี่เหลี่ยมด้านหลังห้องประชุมใหญ่ ข้างอาคารรัฐสภา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกในการจัดหาก๊าซแอลพีจีและให้บริการตามระยะเวลาในเรื่องการติดตั้งในช่วงเปิดสมัยประชุมตั้งแต่เวลา 11.00 - 18.00 นาฬิกา ในวันทำการ

(18) เกนทริยา พันดาร์ (Kendriya Bhandar) - สาขาของร้านเกนทริยา ภันฑาร์ ตั้งอยู่เลขที่ 23 ถนนมหาเทพ เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 10.00 – 19.00 นาฬิกา จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคจำเป็น (เช่น ของชำ อุปกรณ์ห้องน้ำ เครื่องครัว เป็นต้น)

(19) การจัดการด้านอาหารและเครื่องดื่มในอาคารรัฐสภา

(1) มีห้องเครื่องดื่ม 2 ห้อง คือ ห้องหมายเลข 70 และ 73 บริเวณชั้น 1 ของอาคารรัฐสภา ดำเนินการโดยแผนกอาหารและเครื่องดื่มของการรถไฟสายเหนือ ณ ห้องนี้ สมาชิกสามารถรับประทานอาหารกลางวันและเครื่องดื่มได้ในราคาที่เหมาะสม ห้องเครื่องดื่มหมายเลข 70 ดำรงไว้เฉพาะสมาชิกห้องเครื่องดื่มหมายเลข 73 สมาชิกสามารถนำครอบครัวและแขกมาใช้บริการอาหารและเครื่องดื่มได้ นอกจากนี้ยังมีบุฟเฟ่ต์ประเภทกาแฟ ชา และอาหารว่าง ซึ่งตั้งอยู่ตรงทางเชื่อมระหว่างห้องโถงกลางกับอาคารโลกสภา และห้องสมุดกับอาคารราชสภา ตามลำดับ ซึ่งมีเครื่องดื่มไว้ให้บริการ สมาชิกยังสามารถรับประทานอาหารกลางวันในห้องรับรองเครื่องดื่มของการรถไฟสายเหนือใกล้ห้องโถงกลางได้

(2) โครงการนมเคลี ดำเนินการตั้งจุดจำหน่ายนมบริเวณชั้นล่างตรงทางเชื่อมต่อระหว่างห้องโถงกลางกับห้องสมุดในอาคารรัฐสภา ซึ่งจำหน่ายนมและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากนมในโครงการนมเคลี นอกจากนี้ยังมีห้องรับรองที่ชั้นใต้ดินของสำนักงานต้อนรับ ซึ่งสมาชิกสามารถพบปะสังสรรค์กับผู้มาเยือน/แขก

(3) สมาชิกอาจพบปะสังสรรค์กับแขก/ผู้มาเยือนได้ที่ห้องรับรองเครื่องดื่มของหน่วยอาหารและเครื่องดื่มของการรถไฟสายเหนือและบาร์นม ของโครงการนมเคลีที่ชั้นล่างของอาคารข้างเคียงอาคารรัฐสภา

(4) หน่วยอาหารและเครื่องดื่มของการรถไฟสายเหนือให้บริการอาหารและเครื่องดื่มจำกัดเฉพาะสมาชิกที่ชั้น 1 อาคารห้องสมุดรัฐสภา

(20) โครงการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกรัฐสภา - ภายใต้อำนาจในการวางแผนที่มีอยู่ ซึ่งควบคุมโดยบรรทัดฐานที่เกี่ยวกับต้นทุน การจัดสรรทรัพยากร และการเรียงลำดับตามความสำคัญ เป็นไปไม่ได้ที่จะดูแลให้ประชาชนได้รับการพัฒนาตามความต้องการเสมอไป การแก้ปัญหาและสร้างแรงผลักดันในเรื่องการตั้งปณิธานในการพัฒนาของประชาชนนั้น รัฐบาลอินเดียจึงได้ริเริ่มโครงการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2536 ภายใต้อำนาจสนับสนุนของกระทรวงพื้นที่ชนบทและการจ้างงาน ภายใต้อำนาจนี้ สมาชิกรัฐสภาทุกท่านจะมีทางเลือกในการจัดสรรงบประมาณให้ผู้ว่าราชการจังหวัด 20 ล้านรูปีต่อปี ได้ดำเนินการพัฒนาเขตเลือกตั้งของตนตั้งแต่ พ.ศ. 2541-2542

รายละเอียดแนวทางของโครงการจัดทำโดยกระทรวงพื้นที่ชนบทและการจ้างงานในเดือน
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537 ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2537 งานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการออกกองทุนเพื่อดำเนินการ
และกำกับดูแลโครงการได้โอนไปให้กระทรวงการวางแผนและการดำเนินการตามโครงการ ดังนั้นกระทรวง
ฯ จึงได้จัดทำแนวทางของโครงการฉบับแก้ไขในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เดือนกันยายน พ.ศ. 2542
และเดือนเมษายน พ.ศ. 2545 *

ในตอนแรก จดหมายถึงประธานสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องเกี่ยวกับการร้องเรียน คำแนะนำ/
แนวทาง ซึ่งจะค้นหาได้ตามรายชื่อสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จะถูกส่งไปยังกระทรวงสถิติและการ
ดำเนินการตามโครงการ ต่อมา ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้จัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญด้าน
โครงการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกรัฐสภาในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2542 โดยให้อำนาจตามกฎหมายข้อบังคับการ
ประชุมและการดำเนินการสภาผู้แทนราษฎร ข้อที่ 254 (1) คณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิก 24 คน
(รวมประธานคณะกรรมการ) ได้รับมอบอำนาจให้รับผิดชอบในการกำกับดูแลโครงการพิจารณาข้อร้องเรียน
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและให้คำแนะนำในการแก้ไขแนวทางดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิก
รัฐสภา

(21) **ผู้เก็บสิ่งของส่วนตัว** – ได้จัดผู้เก็บสิ่งของส่วนตัวไว้สำหรับสมาชิกในบริเวณห้องโถง
กลาง ด้านนอกของโลจิสติกส์ เพื่อเก็บเอกสารเกี่ยวกับกิจการสภา สมาชิกจะได้รับการจัดสรรผู้เก็บสิ่งของ
ส่วนตัว จำนวน 1 ผู้ ตามคำร้องขอต่อสำนักงานแจ้งเตือนรัฐสภา กฎเกณฑ์ดังกล่าวจะมอบให้แก่สมาชิก
ที่สำนักงาน

(22) **โต๊ะบริการสิ่งพิมพ์** โต๊ะบริการสิ่งพิมพ์ตั้งอยู่ตรงทางเข้าห้องโถงกลางของโลจิสติกส์
กับประตูทางเข้าหมายเลข 2 เอกสารเกี่ยวกับกิจการสภาและสิ่งพิมพ์ของสำนักเลขาธิการแห่งโลจิสติกส์
และสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากกระทรวงต่าง ๆ ของรัฐบาลอินเดียสำหรับการแจกจ่ายจะนำมาจัดวางไว้ ซึ่งสมาชิก
สามารถขอรับเอกสารฉบับสำเนาได้

(23) **เครื่องเขียนและบัตรอวยพร** - เครื่องเขียนและบัตรอวยพรที่ได้มาตรฐานสำหรับ
เทศกาลควิลและเทศกาลปีใหม่จัดพิมพ์โดยสำนักงานเลขาธิการและจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาค้นทุน ณ
แผนกขาย/ โต๊ะบริการสิ่งพิมพ์

(24) **รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพร้อมที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์** – รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรพร้อมที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิมและที่อยู่ในกรุงเดลีและหมายเลขโทรศัพท์จัดพิมพ์ตามระยะเวลา
โดยสำนักเลขาธิการแห่งโลจิสติกส์ เพื่อความสะดวกแก่สมาชิกและจะทำสำเนาให้สมาชิกแต่ละคน
สมาชิกต้องแจ้งข้อมูลเหล่านี้ทันทีเมื่อ :

* เอกสารชุดสำเนาสมาชิกขอรับได้ที่โต๊ะบริการสิ่งพิมพ์ และแผนกกรรมการโครงการ พัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกรัฐสภา

(1) ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิก ชื่อ ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิมและหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)

(2) เมื่อเดินทางมาถึงกรุงเทพฯ แจ้งที่อยู่กรุงเทพฯและหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)

(25) ให้สมาชิกแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อแผนกแจกจ่ายเอกสาร สำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา หากมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อวัตถุประสงค์นี้ให้แนบเอกสารที่จำเป็นมากรายชื่อสมาชิกด้วย

(26) เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งข่าวสาร สมาชิกอาจแจ้งไปยังที่ทำการไปรษณีย์ที่กรุงนิวเดลี และที่ภูมิลำเนาเดิมในเรื่องการเดินทางเข้าออก

(27) ราชกิจจานุเบกษาของอินเดีย – ราชกิจจานุเบกษารัฐธรรมนูญของอินเดียและสิ่งพิมพ์ที่มีค่าอื่น ๆ ของรัฐบาลอินเดียสามารถขอรับบริการได้ที่ผู้จัดการด้านสิ่งพิมพ์ ทำเนียบรัฐบาลอินเดีย ซีวิลไลน์กรุงเทพฯ ราชกิจจานุเบกษารัฐธรรมนูญสามารถขอรับบริการได้ที่หน่วยราชกิจจานุเบกษาและอภิปรายของสำนักงานบริการห้องสมุด หนังสืออ้างอิง งานวิจัย เอกสาร และข้อมูลสารสนเทศ สำนักเลขาธิการแห่งโลกสภา เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับสมาชิก

มาตรา 72 ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการฯ- เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการฯ ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในการปฏิบัติภารกิจของรัฐสภา อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ถูกสั่งห้ามอย่างเด็ดขาดในการชักนำให้สมาชิกลงนามในหนังสือรับรองที่เกี่ยวกับก๊าซแอลพีจี ตู้วงจรไฟ หนังสือเดินทาง การโอนย้าย การเลื่อนตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ยังถูกห้ามไม่ให้แสวงหาหรือรับเงินค่าทิปหรือสิ่งตอบแทนจากการให้บริการ หรือแม้แต่การพักอาศัยร่วม และติดต่อธุรกิจกับสมาชิก ถึงแม้เจ้าหน้าที่คนนั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกก็ตาม สมาชิกต้องแจ้งเลขาธิการถ้าเจ้าหน้าที่คนใดของสำนักเลขาธิการฯ ละเมิดบรรทัดฐานนี้ การละเมิดใด ๆ จะทำให้เจ้าหน้าที่คนนั้นต้องได้รับการดำเนินการทางวินัยตามความเหมาะสม

กลุ่มงานภาษาอังกฤษ

สำนักภาษาต่างประเทศ

D: งานแปลข้อมูลการเดินทางไปคูงานที่อินเดียของกรรมการกิจการสภา / กัลยา (พิมพ์)

สถานะเอกสาร 13 ตุลาคม 2552 เวลา 16.00 น.

คณะกรรมการเยี่ยมชมอาคารรัฐสภาอินเดีย

อาคารรัฐสภาอินเดีย

(Parliament House)

เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเลขาธิการโลกสภานำชมอาคารรัฐสภา

อาคารรัฐสภาอินเดีย เป็นอาคารที่เก่าแก่และสวยงามแห่งหนึ่งของกรุงนิวเดลี ออกแบบโดย Sir Edwin Lutyens และ Sir Herbert Baker ซึ่งเป็นสถาปนิกผู้มีชื่อเสียงในการวางผังเมืองและออกแบบก่อสร้างกรุงนิวเดลี โดยได้มีการวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) และมีพิธีเปิดอาคารรัฐสภา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927) รวมระยะเวลาการก่อสร้างทั้งสิ้น 6 ปี ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งสิ้น 8,300,000 รูปี ตัวอาคารก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 3 ชั้น ทรงกลมยอดโดมสูง 560 ฟุต และมีประตูทั้งสิ้น 12 ประตู ผนังอาคารตกแต่งด้วยหินทรายสีชมพู มีเสาสูงล้อมรอบภายนอกอาคารซึ่งดูมั่นคง แข็งแรง และใหญ่โตมาก

ที่สำคัญ อาคารรัฐสภาแห่งนี้สร้างขึ้นในสมัยที่ประเทศอินเดียยังเป็นอาณานิคมของ ประเทศอังกฤษ โดยใช้แรงงานชาวอินเดียในการก่อสร้าง ฉะนั้น ตัวอาคารจึงผสมผสานระหว่าง สถาปัตยกรรมแบบตะวันตกกับศิลปะของอินเดียอย่างลงตัว บริเวณผนังภายนอกอาคารชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นเฉลียง ทางเดินประดับด้วย ภาพที่บรรยายถึงประวัติศาสตร์ของประเทศอินเดีย ตลอดจนการเจริญสัมพันธไมตรีกับ ประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ภายในอาณาบริเวณของอาคารรัฐสภายังมีรูปปั้นของบุคคลสำคัญที่ช่วย ผลักดันให้ประเทศอินเดียมีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) อีกด้วย

ภายในอาคารรัฐสภา ประกอบด้วยห้องประชุม 3 ห้อง ดังนี้

1. ห้องประชุมโลกสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร (Lok Sabha Chamber)

มีลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลม ซึ่งจำลองรูปแบบมาจากรัฐสภาอังกฤษ ประกอบด้วยที่นั่งของ สมาชิกโลกสภาจำนวน 550 ที่นั่ง มีลักษณะลดหลั่นเป็นขั้น ๆ แบบอัฒจันทร์ โถ้และเก้าอี้ทำจากไม้เบะ นึ่งทำด้วยหนังสีเขียว มีช่องใส่เอกสารทำจากหนังสัตว์พับได้ อยู่ด้านหลังของเก้าอี้หน้าที่นั่งของสมาชิกแต่ละท่าน

นอกจากนี้ ไมโครโฟนที่ใช้ในห้องประชุมเป็นแบบธรรมดา เมื่อมีการประชุมแต่ละครั้ง เจ้าหน้าที่จะนำไมโครโฟนมาติดตั้งที่โต๊ะประชุมและจะเก็บคืนทุกครั้งภายหลังเสร็จสิ้นการประชุม ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการสูญหาย

ส่วนการจัดแบ่งที่นั่งนั้น ด้านหน้าของห้องประชุมจะยกพื้นสูง ที่นั่งตรงกลางเป็นของประธาน โลกสภาด้านขวามือของประธานเป็นที่นั่งของคณะรัฐมนตรี ด้านซ้ายมือของประธานเป็นที่นั่งของสมาชิก ในครอบครัวและแขกของประธานาธิบดี ผู้ว่าการของรัฐต่าง ๆ ประมุขและนายกรัฐมนตรีของต่างประเทศ และบุคคลสำคัญต่างๆ ซึ่งเป็นแขกของประธาน โลกสภา ถัดลงไปจากที่นั่งของประธาน โลกสภาเป็นที่นั่งของเลขาธิการ โลกสภา ซึ่งมีโต๊ะขนาดใหญ่จัดวางไว้ตรงหน้าของเลขาธิการ โลกสภา เพื่อใช้เป็นที่สำหรับจัดวางเอกสารซึ่งออกโดยคณะรัฐมนตรี และใช้เป็นที่นั่งสำหรับเจ้าหน้าที่ของ โลกสภาและนักข่าว ถัดจากโต๊ะนี้ออกไปเป็นที่นั่งของสมาชิก โลกสภาซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ช่อง แต่ละช่องมี 11 แถว สมาชิกจะต้องนั่งตามที่นั่งที่ระบุชื่อของตนเอาไว้เท่านั้น ไม่สามารถเลือกนั่งได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ บริเวณโต๊ะหน้าที่นั่งของสมาชิกแต่ละท่านยังมีปุ่มลงคะแนน ซึ่งในการออกเสียงลงคะแนนนั้นจะมีการประมวลผลคะแนนให้เห็นในทันที โดยคะแนนจะปรากฏบนป้ายแสดงผลการออกเสียงลงคะแนน (Total Result Display Boards) ที่ติดตั้งไว้ในห้องประชุม

นอกจากนี้ บริเวณที่นั่งของสมาชิกแต่ละท่านยังได้ติดตั้งหูฟัง และปุ่มกดเพื่อเลือกภาษา ทั้งนี้ เพราะภาษาราชการของอินเดียคือภาษาอังกฤษ แต่เนื่องจากสมาชิก โลกสภาซึ่งเป็นตัวแทนจากรัฐต่างๆ อาจใช้ภาษาที่แตกต่างกัน เช่น ภาษาฮินดี และภาษาท้องถิ่นอื่นๆ ฉะนั้น ในการประชุมสภาจึงมีการจัดเจ้าหน้าที่ล่ามพูดพร้อม (Simultaneous Interpreter) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิก โดยคำนึงถึงความแตกต่างทาง

ภาษาด้วย โดยมีการจัดตู้ล่าม (Interpreter Booth) ไว้บริเวณ ชั้น 2 ของห้องประชุมสำหรับที่นั่งชั้น 2 นั้น ได้จัดแบ่งไว้เป็นการเฉพาะสำหรับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประชุม แต่ต้องการเข้ารับฟังการประชุม เช่น สมาชิกราชยสภา (วุฒิสภา) สื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป และผู้สังเกตการณ์ ซึ่งมีการจัดแบ่งที่นั่งไว้อย่างเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกัน

ห้องประชุมโลกสภา (Lok Sabha Chamber)

2. ห้องประชุมราชสภาหรือวุฒิสภา (Rajya Sabha Chamber)

มีลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลม และมีรูปแบบการจัดที่นั่งเช่นเดียวกับห้องประชุมโลกสภา เพียงแต่ว่าห้องประชุมราชสภานี้มีขนาดเล็กกว่า ประกอบด้วยที่นั่งของสมาชิกราชสภาจำนวน 250 ที่นั่ง เบาะนั่งทำด้วยหนังสีแดง มีการจัดที่นั่งของคณะรัฐมนตรีและสมาชิกไว้เป็นการเฉพาะ โต๊ะ เก้าอี้ และไมโครโฟนมีลักษณะเช่นเดียวกับห้องประชุมโลกสภา ในส่วนของชั้น 2 นั้น มีการจัดที่นั่งไว้สำหรับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประชุมแต่ต้องการเข้ารับฟังการประชุม เช่น สมาชิกโลกสภา สื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป และผู้สังเกตการณ์ไว้เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกับห้องประชุมโลกสภาด้วย

3. ห้องประชุมกลาง (Central Hall)

ห้องประชุมกลางมีลักษณะเป็นรูปวงกลมยอดโดม ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นโดมที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของโลก สามารถจุคนได้ประมาณ 900 คน ห้องประชุมกลางนี้ถือเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เนื่องจากใช้เป็นสถานที่ในการประกาศเอกราชจากการปกครองของอังกฤษในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) และใช้เป็นห้องประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ (Constituent Assembly) จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1950) ปัจจุบันห้องประชุมกลางใช้เป็นสถานที่เปิดประชุมครั้งแรกของรัฐสภา และยังใช้เป็นห้องประชุมร่วมกันของรัฐสภา ในกรณีที่แต่ละสภามีความเห็นแตกต่างกันในการพิจารณากฎหมาย โดยมีประธานาธิบดีทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม ในการนั่งประชุมนั้น สมาชิกโลกสภาและสมาชิกราชสภาจะนั่งปะปนกัน โดยสามารถเลือกที่นั่งได้อย่างอิสระ ไม่มีการกำหนดที่นั่ง แต่โดยธรรมเนียมปฏิบัติแล้วผู้ที่มิอาจวุโสสูง ๆ จะได้รับเกียรติให้นั่งแถวหน้า นอกจากนี้ ห้องประชุมกลางยังใช้เป็นสถานที่จัดประชุมนานาชาติอีกด้วย ภายในห้องประชุมกลางมีภาพวาดของมหาตมะ คานธี และบุคคลสำคัญของประเทศอินเดีย